

Mynd i'r Afael â'r Heriau Gofal a Gynlluniwyd – Bwrdd Iechyd Addysgu Powys

Dyddiad cyhoeddi: Gorffennaf 2025

Cyfeirnod y ddogfen: 4667A2025

Paratowyd y ddogfen hon ar gyfer defnydd mewnol gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan yn rhan o'r gwaith a gyflawnwyd yn unol â swyddogaethau statudol.

Mae gan yr Archwilydd Cyffredinol ystod eang o swyddogaethau archwilio a swyddogaethau cysylltiedig, gan gynnwys archwilio cyfrifon cyrff GIG Cymru, ac adrodd i'r Senedd ar ddarbodusrwydd, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y sefydliadau hynny o ran eu defnydd o'u hadnoddau. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn ymgymryd â'i waith gan ddefnyddio staff ac adnoddau eraill a ddarperir gan Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n fwrdd statudol a sefydlwyd at y diben hwnnw ac i fonitro a chynghori'r Archwilydd Cyffredinol.

Archwilio Cymru yw'r enw cyfunol anstatudol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân y mae gan y ddau ohonynt eu swyddogaethau cyfreithiol eu hunain fel y disgrifir uchod. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol ac nid oes ganddi unrhyw swyddogaethau.

© Archwilydd Cyffredinol Cymru 2025. Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol na staff Swyddfa Archwilio Cymru yn derbyn unrhyw gyfrifoldeb mewn cysylltiad ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog, na chyflogai arall yn eu rhinwedd unigol, nac unrhyw drydydd parti, mewn cysylltiad â'r adroddiad hwn.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus wrth iddynt ymdrin â cheisiadau, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partïon perthnasol. Mewn cysylltiad â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partïon perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Cynnwys

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn	4
Ffeithiau allweddol	6
Canfyddiadau allweddol	7
Argymhellion	9

Adroddiad manwl

Camau y mae'r Bwrdd Iechyd yn eu cymryd i fynd i'r afael â'r her gofal wedi'i gynllunio	11
Perfformiad rhestr aros – A yw'r camau a gymerir yn arwain at welliant?	23
Rhwysterau i welliant pellach	30

Atodiadau

Atodiad 1 – Dulliau archwilio	32
Atodiad 2 – Meini prawf archwilio	34
Atodiad 3 – Dadansoddiad data ychwanegol ar ofal wedi'i gynllunio	37
Atodiad 4 – Ymateb y rheolwyr i'n hargymhellion archwilio	42

Adroddiad cryno

Ynglŷn â'r adroddiad hwn

- 1 Mae'r adroddiad hwn yn nodi canfyddiadau'r gwaith ar adfer gofal wedi'i gynllunio yr ydym wedi'i wneud ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys (y Bwrdd Iechyd) i archwilio'r cynnydd y mae'n ei wneud o ran mynd i'r afael â'i heriau gofal wedi'i gynllunio a lleihau ei ôl-groniad rhestr aros. Mae'r gwaith wedi'i wneud i helpu i gyflawni dyletswydd statudol yr Archwilydd Cyffredinol o dan adran 61 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 i fod yn fodlon bod gan y Bwrdd Iechyd drefniadau priodol ar waith i sicrhau defnydd effeithlon, effeithiol ac economaidd o'i adnoddau. Cyflwynwyd ein gwaith yn unol â safonau archwilio INTOSAI¹. Mae'r adroddiad hwn yn eithrio unrhyw archwiliad o aros sy'n ymwneud â diagnosis a thriniaeth canser, sy'n destun archwiliad ar wahân gan yr Archwilydd Cyffredinol.
- 2 Mynd i'r afael â'r ôl-groniad rhestr aros gofal arfaethedig yw un o'r heriau mwyaf sy'n wynebu'r GIG yng Nghymru. Nid yw targedau amser aros y GIG yng Nghymru wedi cael eu cyrraedd ers blyneddau lawer ac mae pandemig COVID-19 wedi gwaethygu sefyllfa sydd eisoes yn heriol wrth i wasanaethau gofal wedi'u cynllunio gael eu gohirio i ddechrau ac yna'n aildechrau'n araf i ganiatáu i'r GIG ganolbwyntio ei sylw ar ddelio â'r rhai sy'n ddifrifol wael â'r feirws. Ers dechrau'r pandemig, mae maint cyffredinol rhestr aros y GIG wedi tyfu'n sylweddol ac ar ddiwedd Chwefror 2025 roedd 614,150 o gleifion unigol yn aros am driniaeth
- 3 Ym mis Ebrill 2022, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Rhaglen ar gyfer Trawsnewid a Moderneiddio Gofal wedi'i Gynllunio a Lleihau Rhestrau Aros yng Nghymru. Mae'r rhaglen yn cynnwys £170 miliwn o gyllid rheolaidd i gefnogi adferiad gofal wedi'i gynllunio, ynghyd â £15 miliwn o gyllid ychwanegol y flwyddyn dros bedair blynedd i gefnogi trawsnewid gofal wedi'i gynllunio. Wedi hynny, dyrannodd Llywodraeth Cymru £50 miliwn arall rhwng Medi 2024 a Hydref 2024 i leihau'r amseroedd aros hiraf². Mae'r rhaglen yn cynnwys targedau penodol a blaenoriaethau Gweinidogol:
  - na ddylai unrhyw un aros mwy na blwyddyn am eu hapwyntiad cleifion allanol cyntaf erbyn diwedd 2022 (**dyddiad targed wedi'i ddiwygio i fis Rhagfyr 2023**³);
  - dileu nifer y bobl sy'n aros yn fwy na dwy flynedd yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn mis Mawrth 2023 (**dyddiad targed wedi'i ddiwygio i fis Mawrth 2024**);

¹ INTOSAI yw Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio

² Ymateb yr Ysgrifennydd Iechyd i ddata perfformiad diweddaraf GIG Cymru. Roedd y dyraniad ychwanegol o £50 miliwn yn cynnwys £28 miliwn ym mis Medi a £22 miliwn ym mis Hydref 2024.

³ Nid oedd Byrddau Iechyd wedi cyrraedd y targedau gwreiddiol ar gyfer apwyntiad cleifion allanol cyntaf a nifer y bobl sy'n aros mwy na dwy flynedd am driniaeth. O ganlyniad, cytunodd Llywodraeth Cymru i osod targedau interim (**mewn trwm**, uchod).

- dylai pobl dderbyn profion diagnostig ac adrodd o fewn wyth wythnos ac ymyriadau therapi o fewn 14 wythnos erbyn Gwanwyn 2024; a
  - i ddileu nifer y bobl sy'n aros mwy na blwyddyn yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025.
- 4 Ym mis Mai 2022, cyhoeddodd Archwilydd Cyffredinol Cymru sylwebaeth ar Mynd i'r afael â'r ôl-groniad gofal wedi'i gynllunio yng Nghymru a oedd yn amcangyfrif y gallai gymryd hyd at saith mlynedd i'r rhestr aros gyffredinol yng Nghymru ddychwelyd i'r lefel cyn y pandemig. Tynnodd y sylwebaeth sylw at feysydd allweddol ar gyfer gweithredu, gan gynnwys:
- cael arweinyddiaeth leol gref ac alinio i gyflawni'r weledigaeth genedlaethol ar gyfer adfer gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio;
  - cael ffocws o'r newydd ar effeithlonrwydd system a thechnolegau newydd;
  - adeiladu a diogelu capasiti gofal wedi'i gynllunio; a
  - chyfathrebu'n effeithiol â chleifion sy'n aros am driniaeth ac sydd â systemau ar waith i reoli'r risgiau clinigol i'r cleifion hynny tra byddant yn aros.
- 5 Mae ein gwaith wedi ystyried y cynnydd y mae Bwrdd Iechyd yn ei wneud wrth fynd i'r afael â'i heriau gofal wedi'i gynllunio a lleihau ei ôl-groniad rhestr aros, gyda ffocws penodol ar:
- camau y mae'r Bwrdd Iechyd wedi'u cymryd i fynd i'r afael â'r ôl-groniad gofal arfaethedig;
  - perfformiad rhestr aros; a
  - deall a goresgyn y rhwystrau i wella.
- 6 Fe wnaethom ymgymryd â'n gwaith rhwng Awst 2024 a Chwefror 2025. Mae'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym wedi'u crynhoi yn **Atodiadau 1 a 2**. Mae **Atodiad 3** yn darparu rhywfaint o ddadansoddiad data ychwanegol ar wasanaethau gofal wedi'u cynllunio ac mae **Atodiad 4** yn cynnwys ymateb y Bwrdd Iechyd i unrhyw argymhellion sy'n deillio o'n gwaith.
- 7 Ym mis Tachwedd 2024, cynyddodd Llywodraeth Cymru y Bwrdd Iechyd i (Lefel 4) ar gyfer cyllid, strategaeth a chynllunio ar ei fframwaith dwysáu a goruchwyllo GIG Cymru. Mae'r sefyllfa ariannol yn effeithio'n uniongyrchol ar gynaliadwyedd ariannol gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio, ac yn enwedig ei allu i gomisiynu gwasanaethau a ddarperir yn allanol i gwrdd â'r galw cynyddol.

Ffeithiau allweddol⁴

£25.4m	faint o gyllid ychwanegol y mae'r Bwrdd Iechyd wedi'i dderbyn gan y Bwrdd Iechyd Llywodraeth rhwng 2022-23 a 2024-25 i gefnogi gwella gofal wedi'i gynllunio.
27,578**	maint cyffredinol y rhestr aros ym mis Rhagfyr 2024 (darparwyr Cymraeg a Saesneg cyfunol).
344*	nifer y llwybrau cleifion sy'n aros mwy nag 1 flwyddyn am eu hapwyntiad cleifion allanol cyntaf ym mis Chwefror 2025 yn erbyn targed cenedlaethol o sero aros. Mae nifer yr aros blwyddyn am apwyntiad cleifion allanol wedi gostwng 57% ers Ebrill 2022.
197**	nifer y llwybrau cleifion sy'n aros mwy na 2 flynedd am driniaeth ym mis Rhagfyr 2024 yn erbyn targed cenedlaethol o sero aros.
89%*	y canran o aros prawf diagnostig sydd o fewn 8 wythnos ym mis Chwefror 2025 yn erbyn targed cenedlaethol o 100%. Mae hyn yn ostyngiad o 18% o aros diagnostig 'dros 8 wythnos' ers mis Ebrill 2022.
99.9%*	canran yr aros therapi sydd o fewn 14 wythnos ym mis Chwefror 2025 yn erbyn targed cenedlaethol o 100%. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cyflawni gostyngiad o 96% o aros therapi 'dros 14 wythnos' ers mis Ebrill 2022.
2,749**	y nifer sy'n aros mwy na blwyddyn am driniaeth ym mis Rhagfyr 2024 yn erbyn targed o sero ar gyfer y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025.

* Mae'r data hwn ar gyfer trigolion Powys sy'n aros yn Darparwyr GIG Cymru yn unig. Felly, mae hyn yn eithrio trigolion Powys sy'n aros/trin yn Lloegr.

** Mae'r data hwn ar gyfer holl ddarparwyr gofal iechyd Powys. Mae'n cynnwys trigolion Powys yn aros am driniaeth ym Mhowys a thrigolion Powys yn aros am driniaeth ym mfyrrddau iechyd Cymru ac ymddiriedolaethau Lloegr.

⁴ Y ffynhonnell ddata ar gyfer data amseroedd preswyl a darparwyr yng Nghymru yw gwefan Stats Wales Llywodraeth Cymru. Daeth data amseroedd aros GIG Lloegr o adroddiad Bwrdd Ansawdd a Pherfformiad Integredig y Bwrdd Iechyd ym mis Ionawr.

Canfyddiadau allweddol

- 8 Yn gyffredinol, **gwelsom yn dilyn rhywfaint o lwyddiant cynnar, mae perfformiad yn erbyn rhai blaenoriaethau gweinidogol wedi llwyddiannu ac mae nifer cyffredinol y cleifion sy'n aros wedi parhau i godi. Mae galw am wasanaethau'r Bwrdd lechyd yn cynyddu. Mae angen cynllun i ddiwallu anghenion gwasanaeth presennol ac yn y dyfodol, sy'n ystyried ei amgylchedd comisiynu strategol ac yn gwneud y mwyaf o effeithlonrwydd gwasanaeth lleol.**

Camau y mae'r Bwrdd lechyd yn eu cymryd i fynd i'r afael â'r her gofal wedi'i gynllunio

- Er bod y Bwrdd lechyd wedi gosod cynlluniau clir ar gyfer sicrhau gwelliannau mewn rhestr aros tymor byr, nid yw eto wedi disgrifio'n ddigonol y camau sydd eu hangen i gydbwyso capasiti/adnoddau â'r galw i sicrhau gwelliannau mwy cynaliadwy i wasanaethau gofal wedi'u cynllunio.
- Mae'r Bwrdd lechyd yn gwario ei ddyraniad gofal arfaethedig ychwanegol gan Lywodraeth Cymru yn unol â'i gynlluniau. Fodd bynnag, mae wedi bod yn aflwyddiannus i gael cyllid trawsnewid ychwanegol sydd wedi cyfrannu, yn rhannol, at ffocws cyfyngedig ar drawsnewid gwasanaethau.
- Mae'r Bwrdd lechyd wedi dechrau darparu lefel uwch o effeithlonrwydd ond mae cyfleoedd pellach o hyd. Mae gwaith ar y gweill i wella'r defnydd o theatrau gan fod cyfleoedd ar hyn o bryd ar gyfer mwy o effeithlonrwydd ac mae angen i'r Bwrdd lechyd gymryd camau i leihau nifer y llawdriniaethau sydd wedi'u canslo.
- Mae'r Bwrdd lechyd yn rheoli ei amgylchedd comisiynu cymhleth yn dda ac yn dal ei gyrff comisiynu i gyfrif am wasanaethau gofal wedi'u cynllunio allanol. Fodd bynnag, mae ei drefniadau cyrchu yn agored i niwed oherwydd nad yw ymgynghorwyr 'in-reach' sy'n teithio i'r gwaith ym Mhowys i ddarparu triniaeth yn y sir bob amser ar gael.
- Mae'r Bwrdd lechyd yn gwneud cynnydd wrth weithredu polisi Hyrwyddo, Atal a Paratoi Llywodraeth Cymru, ond nid yw'r trefniadau presennol yn cwmpasu trigolion Powys sy'n aros am driniaeth y tu allan i'r sir. Mae angen cryfhau'r trefniadau ar gyfer monitro ac adrodd nifer yr achosion o niwed sy'n gysylltiedig â gofal wedi'i gynllunio.

Perfformiad rhestr aros – a yw'r camau a gymerir yn arwain at welliant?

- Mae'r Bwrdd Iechyd wedi parhau i weld cynnydd yn ei restr aros (nifer y llwybrau cleifion agored). Ym mis Rhagfyr 2024, roedd 27,578 o lwybrau agored.
- Mae'n gwneud cynnydd cymysg yn erbyn nodau Llywodraeth Cymru:
  - Er gwaethaf cynnydd cynnar wrth leihau nifer y bobl sy'n aros mwy na blwyddyn yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025, mae perfformiad wedi llwyfannu.
  - Er ei fod yn gwella i ddechrau, ni lwyddodd y Bwrdd Iechyd i gyrraedd targed Llywodraeth Cymru i ddileu aros cleifion allanol sy'n dros flwyddyn ac mae wedi cael trafferth cynnal ei welliannau cynnar.
  - Er na wnaeth y Bwrdd Iechyd gyrraedd targed diwygiedig Llywodraeth Cymru i ddileu aros dros 2 flynedd erbyn mis Mawrth 2024, mae wedi gwneud cynnydd da yn gyffredinol gan leihau lefel yr aros o oddeutu 699 ym mis Mai 2022 i oddeutu 197 ym mis Rhagfyr 2024.
  - Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd Iechyd yn cyrraedd y targed ar gyfer aros therapi. Fodd bynnag, mae ei berfformiad gwasanaethau diagnostig yn fwy o her, ond yn seiliedig ar y perfformiad presennol mae'n edrych yn debygol y bydd y Bwrdd Iechyd yn cyrraedd y targed yn ystod 2025.

Rhwysterau i wella

- Mae nifer o rwysterau i wella gofal wedi'i gynllunio ymhellach. Mae'r rhain yn cynnwys pwysau ariannol yn y Bwrdd Iechyd, galw cynyddol am wasanaethau, dibyniaeth ar gapasiti cyrff comisiynu, bregusrwydd rhai gwasanaethau cyrraedd, tanddefnyddio theatrau ac adnoddau staff cyfyngedig mewn rhai ardaloedd.
- Mae'r Bwrdd Iechyd yn cydnabod yr heriau hyn ac yn cyflwyno ystod o gamau gweithredu i helpu i fynd i'r afael â'r materion hyn. Mae'r camau hyn yn eu camau cynnar ac mae angen gwneud mwy i'w gweithredu a'u hymgorffori ar gyflymder.

Argymhellion

- 9 Rydym wedi nodi argymhellion sy'n deillio o'r archwiliad hwn yn **Arddangosyn 1**. Mae ymateb y Bwrdd lechyd i'n hargymhellion wedi'i grynhoi yn **Atodiad 4**.

Arddangosyn 1: argymhellion

Argymhellion

Cynllunio a chostau tymor hwy

- A1 Yn ogystal â'r ymrwymadau a nodwyd yng Nghynllun Integredig 2024-29 a Chynllun Blynyddol 2024-25, dylai'r Bwrdd lechyd datblygu cynllun gwella Gofal Cynlluniedig sy'n anelu at ddylunio a darparu gwasanaethau lleol sy'n ariannol gynaliadwy a dulliau comisiynu fforddiadwy yn y tymor canolig i'r tymor hwy. Dylai'r cynllun gael ei gostio, gyda cherrig milltir realistig ond heriol ynddo (**Arddangosyn 2**).

Cynllunio galw a chapasiti

- A2 Dylai'r Bwrdd lechyd sicrhau bod ei ddull modelu galw a chapasiti yn llywio cynllunio capasiti gwasanaeth tymor byr a dylunio gwasanaeth tymor hwy. Dylai hyn ystyried twf parhaus neu newidiadau disgwyliedig yn y galw poblogaeth am wasanaethau gofal wedi'u cynllunio yn llawn (**Arddangosyn 2**).

Effeithlonrwydd a chynhyrchiant

- A3 Er mwyn gwella effeithlonrwydd a chynhyrchiant ymhellach, dylai'r Bwrdd lechyd:
- 3.1 Cynhyrchu adroddiad cynnydd sy'n rhoi diweddariad ar gwblhau'r argymhellion sy'n deillio o'r adolygiadau Getting It Right First Time (GIRFT) i'w cyflwyno yn y Bwrdd. (**Arddangosyn 6**).
  - 3.2 Lleihau nifer y canslo llawfeddygol ar rybudd byr oherwydd diffyg argaeledd clinigwyr (**Arddangosyn 6**).
  - 3.3 Datblygu a gweithredu cynllun i wella cyfraddau defnyddio theatrau ar draws y Bwrdd lechyd, gyda llwybrau gwella realistig, gyda'r nod o gyrraedd y lefel a argymhellir gan GIRFT o 85% (**Arddangosyn 6**).

Rheoli risgiau clinigol sy'n gysylltiedig ag aros hir

- A4 Mae angen i'r Bwrdd lechyd gryfhau ei brosesau monitro ac adrodd sy'n gysylltiedig â rheoli risgiau clinigol canlyniadol o aros hir.

Argymhellion

- 4.1 Datblygu a gweithredu methodoleg gyson ar gyfer asesu'r risg o niwed i gleifion a achosir gan aros hir ar draws arbenigeddau (Arddangosyn 7).
- 4.2 Adroddwch niwed sy'n deillio o oedi mewn mynediad at driniaeth i'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch yn rheolaidd. Dylai hyn gynnwys data ar gyfer holl breswylwyr Powys h.y. p'un a ydynt yn cael eu trin ym Mhowys neu'n derbyn gofal a gomisiynwyd gan y Bwrdd Iechyd (Arddangosyn 7).

Adroddiad manwl

Camau y mae'r Bwrdd lechyd yn eu cymryd i fynd i'r afael â'r her gofal wedi'i gynllunio

- 10 Fe wnaethom ystyried a yw'r Bwrdd lechyd wedi cymryd camau priodol i fynd i'r afael â'r her gofal wedi'i gynllunio. Roedd hyn yn cynnwys adolygu ei gynlluniau, trefniadau cyflawni rhaglenni a goruchwyliaeth, defnyddio cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru a rheolaeth weithredol gofal wedi'i gynllunio.
- 11 Canfuom **fod gan y Bwrdd lechyd ffocws da, ond tymor byr ar adferiad gwasanaeth gofal wedi'i gynllunio, gyda chefnogaeth trefniadau cyflwyno a goruchwyllo rhaglen glir. Fodd bynnag, mae'n wynebu pwysau ariannol, ac mae angen iddo ddatblygu cynllun clir ar gyfer gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio yn ariannol gynaliadwy ac effeithlon. Mae angen iddo hefyd ehangu ei drefniadau 'Hyrwyddo, Atal a Pharatoi' a chryfhau ei adrodd am niwed sy'n gysylltiedig ag aros hir.**

Cynlluniau gwella gofal wedi'u cynllunio a'r rhaglen i'w cyflawni

- 12 Mae'n bwysig bod gan y Bwrdd lechyd gynllun clir ar gyfer mynd i'r afael â'r ôl-groniad rhestr aros a darparu gwella gofal cynaliadwy wedi'i gynllunio. Fe wnaethom ystyried a yw'r Bwrdd lechyd:
  - cynlluniau gwella clir, realistig a chostiedig ar gyfer gofal wedi'i gynllunio sy'n cyd-fynd ag uchelgeisiau y cynllun adfer cenedlaethol a blaenoriaethau Gweinidogol; a
  - trefniadau rheoli rhaglenni priodol i gefnogi gwella gofal wedi'i gynllunio, gyda chefnogaeth atebolrwydd clir ac arweinyddiaeth glinigol ac adrodd i bwyllgorau a'r Bwrdd.

Cynlluniau gwella gofal wedi'u cynllunio

- 13 Canfuom fod **y Bwrdd lechyd wedi gosod ei gyfeiriad ar gyfer gofal wedi'i gynllunio, fodd bynnag, mae ei gynllun cyflawni heb ei gostio ac yn canolbwyntio ar atebion tymor byr. Nid yw'r cynllun hefyd yn cael ei lywio gan ddadansoddi a modelu capasiti a galw.**
- 14 Mae'r canfyddiadau sy'n sail i'r casgliad hwn wedi'u crynhoi yn **Arddangosyn 2.**

Arddangosyn 2: dull y Bwrdd lechyd o gynllunio gwella gofal wedi'i gynllunio

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A yw'r Bwrdd lechyd wedi datblygu cynllun clir i gefnogi adferiad gofal wedi'i gynllunio?	Rhannol	Mae'r Bwrdd lechyd wedi gosod ei gyfeiriad ar gyfer gofal wedi'i gynllunio o fewn ei Gynllun Integredig 2024-29 a'i Gynllun Blynyddol 2024-25. Mae cyflawni hyn trwy Gynllun Llwybrau Gofal Cynlluniedig 2024-25, ond mae'r cynllun yn rhy fyrdymor ac mae angen llawer mwy o eglurder ar nodau tymor hwy. Mae angen i'r cynllun hefyd nodi modelau gwasanaeth lleol a dulliau comisiynu sy'n gynaliadwy yn ariannol (Argymhelliad 1).
A yw'r dull o ddarparu gwella gofal wedi'i gynllunio yn gostio ac yn fforddiadwy?	Na	Nid yw Cynllun Llwybrau Gofal Cynlluniedig 2024-25 yn cynnwys costau clir ar gyfer gweithgareddau a mentrau ac nid yw'n glir a yw'r cynllun yn fforddiadwy (gweler Argymhelliad 1). O ystyried model gofal cynlluniedig presennol y Bwrdd lechyd a'r dull comisiynu, mae cyfaddawd uniongyrchol rhwng ei sefyllfa ariannol a'i allu i gomisiynu'r capasiti sydd ei angen i sicrhau gostyngiad sylweddol mewn arosiadau. Mae hyn yn awgrymu y gallai'r model presennol fod yn fwyfwy anfforddiadwy wrth i'r galw am ofal wedi'i gynllunio godi (Gweler Arddangosyn 16 , tudalen 37).
A yw blaenoriaethau gofal cynlluniedig y Bwrdd lechyd wedi'u halinio'n briodol â'r cynllun adfer gofal cynlluniedig cenedlaethol a blaenoriaethau Gweinidogol?	Ie	Mae Cynllun Integredig y Bwrdd lechyd 2024-29 a Chynllun Blynyddol 2024-25 wedi'u halinio'n ddigonol â'r mesurau gweinidogol a'r <u>cynllun adfer cenedlaethol</u> 'trawsnewid a moderneiddio gofal wedi'i gynllunio wedi'i gynllunio a lleihau rhestrau aros y GIG'.
A yw'r Bwrdd lechyd wedi nodi targedau a cherrig milltir realistig ond heriol ar gyfer gofal wedi'i gynllunio?	Yn rhannol	Mae'r Bwrdd lechyd wedi datblygu llwybrau gwella sy'n cyd-fynd â blaenoriaethau y Gweinidogion. Fodd bynnag, nid oes gan gynlluniau uchelgeisiau a cherrig milltir gofal wedi'u cynllunio yn y tymor hwy.

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A yw blaenoriaethau gofal cynlluniedig y Bwrdd Iechyd wedi'u llywio gan ddadansoddi a modelu capasiti a galw?	Na	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi datblygu dull modelu galw a chapasiti; fodd bynnag, nid yw hyn wedi'i weithredu eto (Argymhelliad 2).
A yw'r Bwrdd Iechyd wedi nodi sut y bydd yn trawsnewid ei fodelau gwasanaeth clinigol i'w gwneud yn fwy cynaliadwy yn y dyfodol?	Yn rhannol	Mae'r Cynllun Integredig 2024-29, a'r Strategaeth Iechyd a Gofal ar gyfer Powys "Gweledigaeth i 2027 a thu hwnt" yn darparu gweledigaeth yn y dyfodol ar gyfer Gofal Iechyd ym Mhowys. Fodd bynnag, nid yw'n nodi'r dull yn ddigon manwl i alluogi cyflwyno a datblygu modelau gwasanaeth clinigol cynaliadwy.
A yw cynlluniau ar gyfer gwelliannau gofal wedi'u cynllunio wedi'u halinio â chynlluniau corfforaethol allweddol eraill fel yr IMTP, a chynlluniau ar gyfer gweithlu, digidol ac ystadau?	Yn rhannol	Mae'r Cynllun Blynnyddol 2024-25 yn cyfeirio at alluogwyr lefel uchel gan gynnwys, gweithlu, ystadau a gwasanaethau digidol, gyda rhywfaint o aliniad â nodau gwella gofal wedi'u cynllunio. Hyd nes y bydd cynlluniau tymor hwy clir ar gyfer gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio, ni fydd yn bosibl pennu gofynion digidol, gweithlu neu ystadau yn gywir.

Ffynhonnell: Gwaith maes Archwilio Cymru

Darparu a goruchwylio rhaglenni gofal wedi'u cynllunio

- 15 Canfuom fod **gan y Bwrdd Iechyd drefniadau cyflenwi rhaglenni gofal wedi'u cynllunio clir, gydag adnoddau priodol ac mae goruchwyliaeth briodol gan y Bwrdd Iechyd a'i bwyllgorau.**
- 16 Mae'r canfyddiadau sydd wedi ein harwain at y casgliad hwn wedi'u crynhoi yn **Arddangosyn 3.**

Arddangosyn 3: dull y Bwrdd lechyd o reoli rhaglenni gwella gofal wedi'i gynllunio

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A oes gan y Bwrdd lechyd raglen wella glir ac adnoddau priodol i gefnogi adferiad gofal wedi'i gynllunio?	le	Mae Bwrdd Rhaglen Diagnosteg, Ambiwylans a Gofal Cynlluniedig y Bwrdd lechyd yn gyrru cyflawni'r Cynllun Llwybrau Gofal Cynlluniedig 2024-25 ac mae ganddo adnoddau priodol.
A yw adferiad gofal wedi'i gynllunio wedi'i gefnogi gan atebolrwydd gweithredol wedi'u diffinio'n glir ac arweinyddiaeth glinigol effeithiol?	le	Mae atebolrwydd gweithredol clir ac arweinyddiaeth glinigol ar gyfer gofal wedi'i gynllunio. Mae gan y Cyfarwyddwr Gweithredol Gofal Sylfaenol, Cymunedol ac lechyd Meddwl gyfrifoldeb gweithredol am ofal wedi'i gynllunio, gyda chefnogaeth y Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol, a'r uwch reolwr gofal wedi'i gynllunio. Mae penodiadau diweddar hefyd wedi cryfhau'r capasiti hwn ymhellach, gan gynnwys: • Arweinydd Clinigol ar gyfer y rhaglen Hyrwyddo, Atal a Paratoi ar gyfer Gofal wedi'i gynllunio⁵ ; • Cyfarwyddwr Meddygol Cynorthwyol ar gyfer Gofal Cynlluniedig; • Cyfarwyddwr Gwella a Thrawsnewid.
A yw'r Bwrdd lechyd wedi cynnal asesiad risg i ddeall y materion a allai atal cyflawni nodau gwella gofal wedi'u cynllunio?	le	Mae gan y Bwrdd lechyd gofrestr risg gofal wedi'i chynllunio sy'n cael ei chyflwyno'n rheolaidd yn y Bwrdd Rhaglen Diagnosteg, Ambiwylans a Gofal Cynlluniedig. Mae'r Bwrdd lechyd yn dadansoddi, olrhain a categorio'r risgiau i ddarparu gwella gofal wedi'i gynllunio'n briodol ac yn rheolaidd. Yn ogystal, mae'r grŵp Ansawdd a Diogelwch Gofal Cynlluniedig hefyd yn adolygu'r gofrestr risg gofal wedi'i gynllunio. Mae'r Bwrdd lechyd hefyd yn monitro risgiau i ddarparu gofal wedi'i gynllunio mewn cyrff a gomisiynwyd trwy ei gyfarfodydd Comisiynu, Ansawdd a Pherfformiad.

⁵Nod polisi Hyrwyddo, Atal a Paratoi ar gyfer Gofal wedi'i Gynllunio Llywodraeth Cymru yw sicrhau bod cleifion yn cael eu cefnogi a'u hysbysu wrth aros am ofal wedi'i gynllunio.

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A yw perfformiad ar adferiad gofal wedi'i gynllunio yn cael ei adrodd yn rheolaidd i'r pwyllgor priodol ac i'r bwrdd?	Ie	Mae'r Bwrdd a'r pwyllgorau yn goruchwyllo perfformiad a gwella gofal wedi'i gynllunio'n effeithiol. Mae adroddiadau perfformiad y bwrdd yn olrhain ac yn monitro targedau gofal wedi'u cynllunio, gan gynnwys targedau gweinidogol. Mae'r Bwrdd lechyd hefyd wedi cynnal sesiwn ymwybyddiaeth o'r Bwrdd gyda ffocws penodol ar ofal wedi'i gynllunio a rhannu arfer da.

Ffynhonnell: Gwaith maes Archwilio Cymru

Defnyddio cyllid ychwanegol gan Lywodraeth Cymru

- 17 Rydym wedi edrych ar y defnydd gan y Bwrdd lechyd o'r dyraniad gofal arfaethedig ychwanegol y mae wedi'i dderbyn gan Lywodraeth Cymru. Mae'r adran hon yn ystyried:
- swm cyffredinol y cyllid gofal arfaethedig ychwanegol y mae'r Bwrdd lechyd wedi'i dderbyn gan Lywodraeth Cymru dros y tair blynedd diwethaf;
  - sut y gwariodd y Bwrdd lechyd yr arian; a
  - trefniadau'r Bwrdd lechyd ar gyfer goruchwyllo sut mae wedi gwario cyllid ychwanegol.

Defnyddio cyllid ychwanegol

- 18 Canfuom, **ers 2023-23, bod y Bwrdd lechyd wedi derbyn cyfanswm o £25.4 miliwn mewn cyllid gofal arfaethedig ychwanegol gan Lywodraeth Cymru. Mae'n canolbwyntio'r cyllid ar welliannau tymor byr gyda buddsoddiadau cyfyngedig mewn trawsnewid gwasanaethau i helpu i wneud gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio yn gynaliadwy yn ariannol yn y tymor hir.**
- 19 Er mwyn cefnogi'r adferiad gofal wedi'i gynllunio yn ychwanegol at y cyllid presennol, derbyniodd y Bwrdd lechyd gyfanswm dyraniad ychwanegol o £25.4 miliwn gan Lywodraeth Cymru rhwng 2022-22 a 2024-25 (**Arddangosyn 4**).
- 20 Fe wnaethom adolygu'r defnydd o gyllid yn 2023-24 yn fwy manwl. Mae hyn yn dangos bod y Bwrdd lechyd wedi gwario'r holl arian ychwanegol a gafodd ar wasanaethau gofal wedi'u cynllunio, fel y bwriadwyd gan Lywodraeth Cymru (**Arddangosyn 5**). Mae'r cyllid hwn wedi'i ddefnyddio i gefnogi comisiynu gweithgaredd ychwanegol ac adnoddau ymgynghorwyr mewngyrhaeddol i gyflawni gweithgarwch ychwanegol. Fodd bynnag, mae'r Bwrdd lechyd wedi cyflwyno timau

amlddisgyblaethol mewn offthalmoleg, clust, trwyn a gwddf, a gwasanaethau orthopedig sydd wedi lleihau'r angen am apwyntiadau ymgynghorwyr mewngyrhaedd.

Arddangosyn 4: dyraniad Llywodraeth Cymru i'r Bwrdd Iechyd i gefnogi gwella gofal wedi'i gynllunio

Blwyddyn ariannol	Dyraniad blynyddol (£m)
2022-23	7.9
2023-24	6.9
2024-25	5.6
Dyraniad ychwanegol yn ystod y flwyddyn yn 2024-25 ⁶	5.0
Cyfanswm y dyrannwyd	25.4

Ffynhonnell: Ffurflenni hunanasesu ariannol y Bwrdd Iechyd

Arddangosyn 5: Defnydd o ddyraniad ariannol ychwanegol 2023-24 o £6.9 miliwn Llywodraeth Cymru, Bwrdd Iechyd Addysgu Powys

	Cyllid gwella perfformiad (£m)	Cyllid trawsnewid (£m)
Trawsnewid cleifion allanol		0.44
Rhaglen Hyrwyddo, Atal a Pharatoi		0.17
Arian adfer gofal wedi'i gynllunio	5.3	
Gofal wedi'i gynllunio yn cefnogi capasiti ychwanegol i'r GIG i leihau amseroedd aros	0.8	
Sesiynau ychwanegol – gwasanaethau a ddarperir gan Bowys	0.04	
• Gwasanaethau endosgopi	0.06	
• Llawfeddygaeth gyffredinol - cleifion allanol	0.01	
• Llafar a maxillofacial	0.09	
• Orthopedeg		
Cyfanswm y dyrannwyd	6.30	0.61

⁶ Ym mis Rhagfyr 2024, dyrannodd Llywodraeth Cymru £5 miliwn ychwanegol mewn blwyddyn ar gyfer lleihau hyd yr aros i drigolion Powys sy'n cael eu trin yn Lloegr.

Ffynhonnell: Ffurflenni hunanasesu ariannol y Bwrdd Iechyd

- 21 Ar gyfer 2024-25, mae'r Bwrdd Iechyd yn parhau i fuddsoddi ei ddyraniad ychwanegol arferol ar ofal wedi'i gynllunio. Ym mis Rhagfyr 2024, dyrannodd Llywodraeth Cymru £5 miliwn arall, a fwriadwyd yn y llythyr dyraniad i gefnogi a chynyddu comisiynu gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio gan GIG Lloegr.
- 22 Mae Llywodraeth Cymru yn dyrannu cyllid ychwanegol i fyrdau iechyd i gefnogi trawsnewid gofal wedi'i gynllunio. Cyflwynodd y Bwrdd Iechyd naw cais i Lywodraeth Cymru am gyllid ychwanegol o'r Gronfa Trawsnewid Gofal Wedi'i Gynllunio ym mis Mawrth 2024. Roedd pob un ohonynt yn aflwyddiannus.

Monitro effaith cyllid ychwanegol

- 23 Rydym wedi ystyried i ba raddau y mae'r Bwrdd Iechyd yn goruchwyllo'r defnydd o ddyraniadau ariannol gofal wedi'u cynllunio gan Lywodraeth Cymru. Canfuom, **er gwaethaf trefniadau rhesymol i oruchwyllo'r defnydd o ddyraniad ariannol gofal arfaethedig ychwanegol Llywodraeth Cymru, nad ydym wedi gweld tystiolaeth o fonitro effaith y cyllid.**
- 24 Mae'r Pwyllgor Gwaith yn derbyn adroddiadau diweddaru gofal wedi'u cynllunio arferol sy'n cynnwys monitro arian gofal wedi'i gynllunio a goblygiadau ariannol dyraniadau ariannol. Mae'r Bwrdd Rhaglen Diagnosteg, Ambiwlans a Gofal Cynlluniedig hefyd yn adolygu ac yn derbyn diweddariadau rheolaidd ar gyllid a gwariant ar ofal wedi'i gynllunio. Nid yw'r Bwrdd Iechyd yn asesu'n ffurfiol nac yn adrodd ar effaith cyllid ychwanegol, er bod llawer o'r cyllid yn cyfateb yn uniongyrchol i lefelau uwch o ofal aciwt a gomisiynwyd.

Rheoli gofal wedi'i gynllunio

- 25 Ochr yn ochr â'r defnydd o gyllid ychwanegol wedi'i gynllunio'n dda, bydd gallu byrddau iechyd i sicrhau gwelliannau gofal cynlluniedig ystyrion a chynaliadwy yn dibynnu ar eu trefniadau gweithredol arferol ar gyfer gofal wedi'i gynllunio. Yn yr adran hon rydym yn ystyried y camau y mae'r Bwrdd Iechyd yn eu cymryd:
  - i wneud y mwyaf o'i ddefnydd o'r adnoddau presennol; a
  - sicrhau digon o gapasiti gofal wedi'i gynllunio trwy gomisiynu gwasanaethau.

Gwneud y defnydd mwyaf o'r adnoddau presennol

- 26 Rydym wedi archwilio rhai cyfleoedd sy'n bodoli i'r Bwrdd Iechyd wella effeithlonrwydd a chynhyrchiant, a'r camau y mae'n eu cymryd i wneud y defnydd mwyaf o'i adnoddau presennol. Canfuom fod **y Bwrdd Iechyd wedi dechrau gweithredu'r argymhellion Getting It Right First Time, ond mae angen gwneud mwy o gynnydd ac mae cyfle sylweddol o hyd i wella effeithlonrwydd.**

27 **Mae Arddangosyn 6** yn nodi cyfleoedd effeithlonrwydd a chynhyrchiant a allai helpu i wneud y defnydd mwyaf o'r adnoddau presennol o fewn y Bwrdd Iechyd i gefnogi gwelliannau gofal wedi'u cynllunio.

Arddangosyn 6: cyfleoedd effeithlonrwydd a chynhyrchiant

Ardal cyfle	Canfyddiadau archwilio
Ymateb i adroddiadau Getting it Right First time (GIRFT)	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi gwneud cynnydd cymysg wrth ymateb i adolygiadau GIRFT. Er ei fod wedi gwneud cynnydd da mewn sawl maes gwasanaeth, gan gynnwys cleifion allanol a diagnosteg, mae yna feysydd allweddol i'w gwella o hyd gan gynnwys gwella effeithlonrwydd theatr a chynyddu defnydd cyffredinol ystâd y theatr trwy gynyddu nifer y gweithdrefnau achosion dydd. Ar adeg y gwaith maes, roedd yn anodd asesu lefel y cynnydd a gyflawnwyd gydag argymhellion GIRFT (Argymhelliad 3.1).
Trefniadau ar gyfer gwella cynhyrchiant gwasanaethau	Mae'r Bwrdd Iechyd yn canolbwyntio ar wella cynhyrchiant ei wasanaethau. Mae'r rhain yn cynnwys: • Mae'r cyfarfodydd misol Ansawdd, Cynllunio a Chyflawni Integredig yn canolbwyntio ar gynhyrchiant a llwybrau dewisol mewn perthynas â gofynion gwella cenedlaethol. • Mae'r diweddariadau ar y Cynllun Llwybrau Gofal Wedi'u Cynllunio 2024-25 a ddarperir i'r Bwrdd Rhaglen Diagnosteg, Ambiwylans a Gofal Cynlluniedig hefyd yn cynnwys diweddariadau ar gynhyrchiant ac effeithlonrwydd yn seiliedig ar ofynion gwella cenedlaethol, gan gynnwys cynhyrchiant cleifion allanol ac achosion dydd ac effeithlonrwydd theatr. • Sefydlu Rhaglen Trawsnewid Theatr, rhaglen effeithlonrwydd theatr ac adolygiad gweithlu clinigol theatr i yrru gwelliannau mewn effeithlonrwydd theatr.
Lleihau diffyg presenoldeb mewn apwyntiadau cleifion allanol a rheoli atgyfeiriadau	Mae Arddangosyn 18, tudalen 38 yn dangos bod y Bwrdd Iechyd yn rheoli diffyg presenoldeb apwyntiadau cleifion allanol yn dda. Roedd ei gyfraddau Did Not Attend (DNA) yn cynrychioli 3.8% o gyfanswm gweithgarwch clinig cleifion allanol yn ystod y 12 mis diwethaf. Mae'r Bwrdd Iechyd yn canolbwyntio ar leihau cyfraddau DNA ac mae wedi cymryd sawl cam i wella ei system archebu, gan gysylltu â chleifion cyn apwyntiadau a chefnogi cleifion ag anghenion ychwanegol. Fodd bynnag, mae cyfradd DNA o 3.8% yn dal i gyfateb i golli tua 2,110 o apwyntiadau cleifion allanol y flwyddyn. Pe bai'r Bwrdd Iechyd yn gallu lleihau ei gyfradd DNA cleifion allanol ymhellach o 20% (h.y. i 3%), byddai'n darparu tua 420 o apwyntiadau cleifion allanol ychwanegol ac yn osgoi gwastraffu'r hyn sy'n cyfateb i oddeutu £63,000 o adnoddau'r GIG bob blwyddyn.

Ardal cyfle	Canfyddiadau archwilio
Defnyddio apwyntiadau cleifion allanol "rhithwir"	Gall apwyntiadau rhithwir gael effaith gadarnhaol ar leihau'r angen am deithio a'r risg o godi heintiau a gafwyd gan ofal iechyd. Ar gyfer y cyfnod Ebrill 2024 i Chwefror 2025, roedd 22.2% o holl apwyntiadau'r Bwrdd lechyd yn rhithwir (Arddangosyn 19 , tudalen 39). Mae'r Bwrdd lechyd wedi gosod targed uchelgeisiol ar gyfer apwyntiadau cleifion allanol rhithwir newydd o 35% a 50% ar gyfer gweithgareddau dilynol. Mae hyn yn cael ei yrru trwy gynydd mewn ymgynghoriadau ffôn a chlinigau rhithwir trwy ei ⁷ gynllun Attend Anywhere.
Lleihau nifer y gweithrediadau sydd wedi'u canslo	Mae'r Bwrdd lechyd wedi cynyddu ei ffocws ar leihau gweithrediadau wedi'u canslo. Ar gyfer y cyfnod Mawrth 2024 i Chwefror 2025, canslwyd 11% o'i weithrediadau ar fyr rybudd. Y rheswm mwyaf cyffredin yw diffyg staff clinigol ar gael (Arddangosion 20 a 21 , tudalennau 40 a 41). Mae'r Bwrdd lechyd yn canolbwyntio ar leihau canslo cleifion, trwy ei wasanaeth Aros yn Dda, gan alw cleifion i sicrhau eu bod yn barod ar gyfer eu gweithdrefn a thrwy gryfhau ei brosesau asesu cyn llawdriniaeth. Fodd bynnag, mae angen iddo wneud mwy i leihau canslo sy'n digwydd oherwydd diffyg argaeledd clinigwyr (Argymhelliad 3.2).
Gwella defnydd o theatrau llawdriniaeth	Mae theatrau llawdriniaeth ym Mhowys yn cael eu tanddefnyddio'n sylweddol, yn aml yn rhedeg ar oddeutu 30% o ⁸ ddefnydd. Ym mis Mai 2024, sefydlodd y Bwrdd lechyd ei adolygiad gweithlu clinigol theatr a rhaglen effeithlonrwydd theatr fel rhan o'i Raglen Trawsnewid Theatr. Mae'r Bwrdd lechyd wedi gosod targed o wella capasiti theatrau trwy leihau nifer y rhestrau gwael 25% erbyn diwedd Medi 2025. Mae'r Bwrdd lechyd wedi ceisio defnyddio ei ystâd theatr gyda phartneriaid rhanbarthol a gynigir trwy gyfarfodydd cenedlaethol, ond ar adeg yr adolygiad hwn, nid oedd unrhyw drefniadau ffurfiol wedi'u cytuno. Mae angen i'r Bwrdd lechyd wneud newid cam mewn effeithlonrwydd theatr llawdriniaeth a sicrhau bod ei Raglen Trawsnewid Theatr yn cyflawni gwelliant diriaethol gyda'r nod o gyrraedd defnydd o 85% (Argymhelliad 3.3).

⁷ Mae Attend Anywhere yn gynllun lle gall y Bwrdd lechyd gynnig rhai apwyntiadau trwy fideo, gyda chleifion yn gallu defnyddio eu cyfrifiadur, llechen neu ffôn clyfar i gael mynediad i'r apwyntiad gyda gweithiwr gofal iechyd proffesiynol.

⁸ Mae data a adroddwyd gan y Bwrdd lechyd ym mis Gorffennaf 2024 yn dangos bod y defnydd ar draws ei bedair theatr wedi gostwng yn y rhan fwyaf o achosion rhwng 2021-2024. Er enghraifft, roedd y defnydd o'i Theatr Aberhonddu yn 31.9% yn 2021-22 ond erbyn 2023-24 roedd hyn wedi gostwng i 28.3%. Ar ben hynny, dim ond 3.1% oedd y defnydd o'i Ystafell Driniaeth Llandrindod yn ystod 2023-24.

Ffynhonnell: Gwaith maes Archwilio Cymru gan gynnwys dadansoddiad o ddata GIG Cymru a hunanasesiad Bwrdd Iechyd a ffurflenni data

Sicrhau capasiti gofal wedi'i gynllunio digonol trwy gomisiynu allanol

- 28 Fe wnaethom archwilio'r camau y mae'r Bwrdd Iechyd yn eu cymryd i sicrhau capasiti gwasanaeth gofal wedi'i gynllunio digonol gan gyrff a gomisiynwyd allanol trwy gontractio allanol a insourcing.
- 29 Canfuom fod **y Bwrdd Iechyd yn rheoli ac yn dal ei gyrff comisiynu i gyfrif yn briodol. Fodd bynnag, mae annhegwch mewn aros ledled y sir, heriau sicrhau gwasanaethau 'in-reach' gan ddarparwyr allanol a chyfaddawd parhaus rhwng sicrhau'r gweithgaredd comisiynu sydd ei angen a sefyllfa ariannol strategol y Bwrdd Iechyd.**
- 30 Roedd gweithgarwch comisiynu yn cyfrif am £169 miliwn o gyfanswm gwariant y Bwrdd Iechyd yn 2023-24. Mae hyn yn cynnwys comisiynu gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio gan gyrff ieuchyd eraill yng Nghymru a darparwyr y GIG yn Lloegr. Mae gan y Bwrdd Iechyd drefniadau hirsefydlog ar gyfer rheoli hyn trwy ystod gymhleth o Gytundebau Lefel Gwasanaeth a Hirdymor. Mae'r Bwrdd Iechyd yn rheoli ac yn goruchwyllo gweithgarwch comisiynu gofal wedi'i gynllunio gyda'i gyrff comisiynu trwy ei Fframwaith Sicrwydd Comisiynu a'i gyfarfodydd Adolygu Ansawdd Contract a Pherfformiad arferol. Er gwaethaf ei allu strategol i gomisiynu gwasanaethau ychwanegol gan ystod o ddarparwyr, mae'r Bwrdd Iechyd yn wynebu sefyllfa lle mae cyfaddawd rhwng lleihau aros yn sylweddol a sefyllfa ariannol gyffredinol y Bwrdd Iechyd.
- 31 Er mwyn helpu'r Bwrdd Iechyd i ddarparu gofal yn agosach at adref, mae hefyd yn comisiynu gwasanaethau 'in-reach' lle mae ymgynghorwyr yn teithio i Bowys i ddarparu triniaethau. Yn 2023-24 gwariodd y Bwrdd Iechyd £3.7 miliwn ar wasanaethau cyrraedd. Fodd bynnag, mae ei wasanaethau in-reach yn fregus oherwydd nad yw cyrff ieuchyd eraill bob amser yn gallu rhyddhau staff oherwydd pwysau yn eu gwasanaethau eu hunain. Mae hyn yn effeithio ar gapasiti ac effeithlonrwydd gwasanaethau yn y sir ac yn arwain at ganslo clinig a llawfeddygol. Mae'r Bwrdd Iechyd yn rheoli hyn trwy sefydlu contractau mewngofnodi amgen gyda darparwr preifat. Fodd bynnag, mae gwasanaethau cardioleg a colonosgopi yn parhau i fod yn fregus.
- 32 Mae amgylchedd comisiynu cymhleth y Bwrdd Iechyd yn golygu y bydd lle mae preswlydd yn byw ym Mhowys yn cael effaith uniongyrchol ar ba ddarparwr allanol sy'n ei drin. Mae gwahanol ddarparwyr y Bwrdd Iechyd i gyd yn wynebu eu heriau perfformiad eu hunain, ac felly mae cleifion ledled Powys yn profi amseroedd aros gwahanol. Roedd darparwyr Lloegr yn gyflymach yn gwella o effaith COVID-19, ac mae amseroedd aros yn fyrrach yn gyffredinol. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi nodi bod annhegwch aros ar draws y Sir. Roedd yn bwriadu cymryd

camau i fynd i'r afael â'i gyfraddau 'Treat in Turn', i leihau'r amrywiad yn y prydlondeb o fynediad at ofal. Roedd y weithred hon yn dibynnu ar gynigion cyllido trawsnewid gofal wedi'u cynllunio, ond fel y nodwyd yn gynharach (**paragraff 23**), nid oedd y rhain yn llwyddiannus. Mae'n parhau i fod yn aneglur a fydd y Bwrdd Iechyd yn gallu gwella ei ecwiti darpariaeth.

Rheoli risg glinigol a niwed sy'n gysylltiedig ag aros gofal hir wedi'i gynllunio

- 33 Mae aros hir i gleifion yn cynyddu'r risg o niwed y gellir ei atal ac yn aml yn anadferadwy. Gall iechyd cleifion waethgu wrth aros, gallant fod yn aros mewn poen a gyda phryder ac ansicrwydd heb wybod pryd y byddant yn derbyn triniaeth o'r diwedd. Efallai na fyddant hefyd yn gallu gweithio neu gefnogi neu ofalu am eraill tra maen nhw'n aros. Ystyriwyd a oes gan y Bwrdd Iechyd drefniadau cadarn i:
- nodi, rheoli ac adrodd ar risg a niwed clinigol sy'n gysylltiedig ag aros hir; a
  - cyfathrebu'n effeithiol â chleifion sydd ar restr aros ac i reoli anghydraddoldebau posibl mewn mynediad at ofal.
- 34 Canfuom **fod y Bwrdd Iechyd wedi gwneud rhywfaint o gynnydd i weithredu polisi Hyrwyddo, Atal a Pharatoi Llywodraeth Cymru, ond bod angen ymestyn y gwasanaeth i gwmpasu pob claf waeth beth fo'u man triniaeth, a chryfhau adrodd ar niwed gwirioneddol sy'n deillio o aros gofal hir wedi'i gynllunio.**
- 35 Mae'r canfyddiadau sydd wedi ein harwain at y casgliad hwn wedi'u crynhoi yn **Arddangosyn 7**.

Arddangosyn 7: dull y Bwrdd Iechyd o reoli risgiau clinigol a chyfathrebu â chleifion ar restrau aros

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A yw'r Bwrdd Iechyd wedi gweithredu cam cyntaf polisi Hyrwyddo, Atal a Pharatoi ar gyfer Gofal wedi'i Gynllunio Llywodraeth Cymru?	Rhannol	Mae'r Bwrdd Iechyd, gydag arweinyddiaeth y Rheolwr Gwasanaethau Clinigol, wedi gweithredu cam cyntaf polisi Hyrwyddo, Atal a Paratoi Llywodraeth Cymru. Mae'r Bwrdd Iechyd yn anelu at sicrhau bod cymorth a gwybodaeth yn hawdd eu cyrraedd i'r rhai sy'n aros am driniaeth gofal eilaidd. Mae'n darparu gwybodaeth am gleifion ar-lein, a rhif cyswllt ac e-bost i gleifion.

Cwestiwn archwilio	Ydw / Nac ydw / Rhannol	Sylwadau
A yw'r Bwrdd Iechyd yn asesu'r risg i gleifion sy'n aros hiraf?	Rhannol	Mae'r Bwrdd Iechyd yn defnyddio'r system DATIX i gofnodi risg glinigol sy'n deillio o oedi mewn triniaeth. Fodd bynnag, nid oes mecanwaith cyson ledled arbenigeddau i asesu risg a llywio adroddiadau, gyda dim ond Offthalmoleg yn defnyddio graddfa flaenoriaethu rhagnodedig i asesu risg a niwed (Argymhelliad 4.1).
A yw'r Bwrdd Iechyd yn dal ac yn adrodd tystiolaeth o niwed sy'n deillio o oedi ar y rhestr aros yn rheolaidd ac a yw'n adrodd amdano i'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch?	Na	Nid yw'r Bwrdd Iechyd yn adrodd yn rheolaidd am niwed sy'n gysylltiedig ag oedi ar y rhestr aros ar draws arbenigeddau neu ar gyfer preswylwyr y mae'n comisiynu gwasanaethau allanol ar eu cyfer, i'w Bwyllgor Profiad Cleifion, Ansawdd a Diogelwch (Argymhelliad 4.2).
A yw'r Bwrdd Iechyd yn cydbwysu'r tensiwn rhwng dileu aros hir a rheoli risgiau clinigol yn ei ymagwedd at flaenoriaethu cleifion?	Rhannol	Mae'r Bwrdd Iechyd yn gyffredinol yn taro cydbwysedd rhwng dileu aros hir a rheoli risgiau clinigol. Mae clinigwyr yn cynnal adolygiadau rheolaidd gan ystyried ystod o ffactorau gan gynnwys aciwtedd / brys cleifion, hyd aros, oedran ac amgylchiadau personol cartref. Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn adolygu rhestrau aros mewn cyrff a gomisiynwyd yn ei gyfarfodydd Comisiynu, Ansawdd ac Adrodd Perfformiad. Fodd bynnag, er gwaethaf Polisi 'Treat in Turn', mae amrywiaeth mewn amseroedd aros yn dibynnu ar leoliad y driniaeth ac ar hyn o bryd, dim ond cyfyngedig sydd i ddylanwadu neu unioni amrywiad mewn cyrff iechyd eraill.
A yw'r Bwrdd Iechyd yn monitro ac yn cofnodi faint o gleifion sy'n gadael rhestrau aros gofal wedi'u cynllunio o blaid triniaeth breifat?	Na	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cydnabod y bydd rhai cleifion yn ceisio triniaeth breifat y tu allan i'r GIG oherwydd yr aros hir y maent wedi'u profi. Ar hyn o bryd nid yw'r cleifion hyn yn cael eu cofnodi ar System Gweinyddu Cleifion Cymru (WPAS), ac nid oes unrhyw dystiolaeth arall o fonitro ac adrodd yn gyson o'r niferoedd hyn.

Ffynhonnell: Gwaith maes Archwilio Cymru

Perfformiad rhestr aros – a yw'r camau a gymerir yn arwain at welliant?

- 36 Fe wnaethom ddadansoddi perfformiad a thueddiadau rhestr aros cyfredol 'Atgyfeirio at Driniaeth'⁹ i benderfynu a yw'r Bwrdd Iechyd:
- lleihau maint cyffredinol ei rhestr aros; a
  - cwrdd â blaenoriaethau penodol y Gweinidog a thargedau cenedlaethol Llywodraeth Cymru ar gyfer gofal wedi'i gynllunio
- 37 Gwelsom **gynnydd cymysg o ran cyflawni targedau Llywodraeth Cymru sydd i fod i ddod hyd yma ac mae'r rhestr aros yn parhau i dyfu, gan nodi heriau yn y dyfodol.**

Graddfa'r rhestr aros

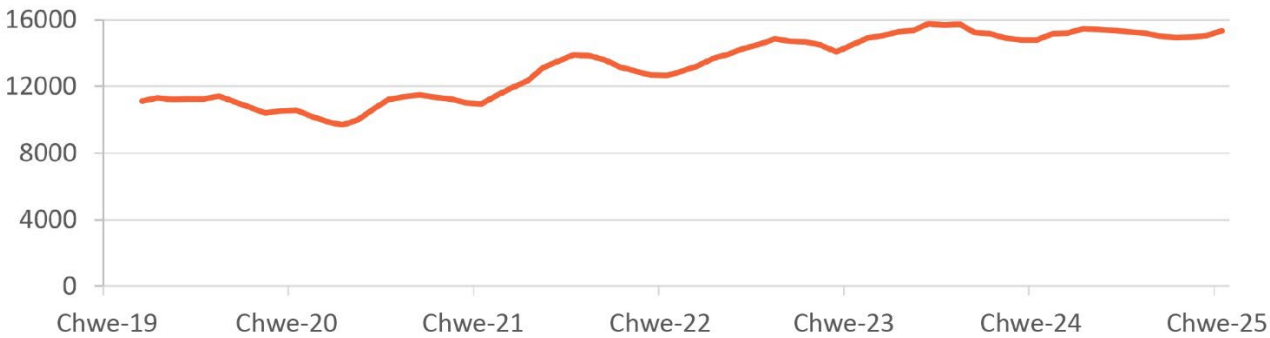
- 38 Ledled Cymru, cynyddodd graddfa a maint yr aros yn sylweddol yn dilyn pandemig Covid-19. Rydym wedi edrych ar y newidiadau hyn o ran maint cyffredinol rhestr aros y Bwrdd Iechyd. Rydym hefyd wedi ystyried nifer yr aros am wasanaethau diagnosteg a therapi a thueddiadau mewn cyfraddau atgyfeirio. Canfuom, **o'i gymharu â Byrddau Iechyd eraill, bod cyfanswm nifer yr aros yn isel, fodd bynnag, mae maint y rhestr aros yn parhau i fod yn uwch na'r lefelau cyn y pandemig.**
- 39 **Mae Arddangosyn 8** yn dangos y duedd gyffredinol o aros gofal wedi'i gynllunio ar gyfer y Bwrdd Iechyd ers mis Ebrill 2019 ar gyfer y cleifion hynny sy'n cael eu trin yng Nghymru¹⁰. Rhwng Ebrill 2019 a Chwefror 2025, cynyddodd rhestr aros y Bwrdd Iechyd o 11,115 i 15,330. Nid yw'r camau y mae'r Bwrdd Iechyd yn eu cymryd i leihau nifer cyffredinol y bobl sy'n aros yn arwain at leihau nifer yr aros.

⁹ Atgyfeirio at Driniaeth yw sut mae'r GIG yn cofnodi prydlongdeb gofal wedi'i gynllunio. Mae'n dechrau pan fydd Bwrdd Iechyd yn derbyn atgyfeiriad ac yn gorffen pan fydd wedi trin y claf. Yn ystod y llwybr cleifion hwnnw, mae'r GIG yn cofnodi camau gwahanol, gan gynnwys apwyntiad cleifion allanol newydd, diagnostig, apwyntiad dilynol neu ymyrraeth a thriniaeth therapiwtig.

¹⁰ Mae data Arddangosyn 8 yn dod o Lywodraeth Cymru ac mae'n cynnwys cleifion Powys sy'n aros am driniaeth yng Nghymru yn unig. Nid oes gennym ddata tueddiadau tebyg GIG Lloegr ar gyfer cleifion sy'n byw ym Mhowys ac yn aros am driniaeth yn Lloegr.

Arddangosyn 8: maint rhestr aros gofal wedi'i gynllunio: Trigolion Bwrdd Iechyd Addysgu Powys yn aros am driniaeth ym mhob darparwr yng Nghymru (ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

Cyfanswm nifer yr arosiadau llwybr RTT

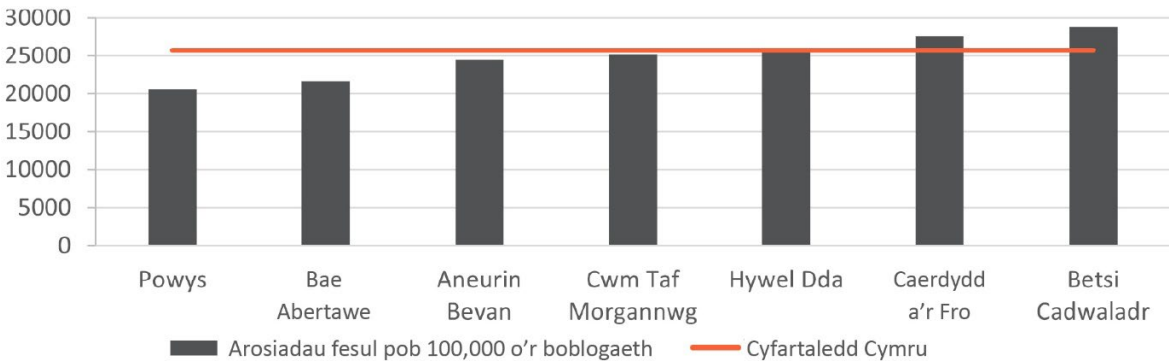

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

40 Mae **Arddangosyn 9** yn rhoi darlun cymharol o faint o aros ledled Cymru ac mae'n dangos mai'r Bwrdd Iechyd sydd â'r lleiaf o arosiadau¹¹.

Arddangosyn 9: Aros fesul 100,000 o'r boblogaeth, yn ôl bwrdd preswyl iechyd, Rhagfyr 2024. Mae data Arddangosyn 9 yn cynnwys trigolion Powys sy'n aros am driniaeth (yng Nghymru a Lloegr)

Arosiadau fesul pob 100,000 o'r boblogaeth

¹¹ Mae ein ffigurau yn seiliedig ar fesur atgyfeirio 'agored' GIG Cymru i driniaeth. Mae hyn yn cyfrif nifer y llwybrau agored, yn hytrach na nifer unigryw o bobl.

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales. Amcangyfrifon poblogaeth canol blwyddyn canol blwyddyn 2023 a ddefnyddir wrth gyfrifo. Mae GIG Lloegr Powys yn aros data o adroddiadau perfformiad y Bwrdd Iechyd.

Perfformiad yn erbyn targedau/blaenoriaethau cenedlaethol

- 41 Edrychwyd ar y cynnydd y mae'r Bwrdd Iechyd yn ei wneud yn erbyn nodau Llywodraeth Cymru¹². Y rhain yw:
- nid oes neb yn aros mwy na blwyddyn am eu hapwyntiad cleifion allanol cyntaf erbyn diwedd 2022 (**dyddiad targed wedi'i ddiwygio i fis Rhagfyr 2023**¹³).
  - dileu nifer y bobl sy'n aros mwy na dwy flynedd yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn mis Mawrth 2023 (**dyddiad targed wedi'i ddiwygio i fis Mawrth 2024**).
  - cynyddu cyflymder profion ac adrodd diagnostig i wyth wythnos a 14 wythnos ar gyfer ymyriadau therapi erbyn Gwanwyn 2024.
  - dileu nifer y bobl sy'n aros mwy na blwyddyn yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025.
- 42 Canfuom **fod perfformiad yn erbyn blaenoriaethau gweinidogol yn gymysg, er bod cynnydd da wedi bod o ran dileu aros dros 2 flynedd a lleihau aros am therapi a diagnosteg, nid yw'r cynnydd cychwynnol ar y targed cleifion allanol o 52 wythnos a lleihau nifer y bobl sy'n aros yn fwy na blwyddyn wedi'i gynnal.**

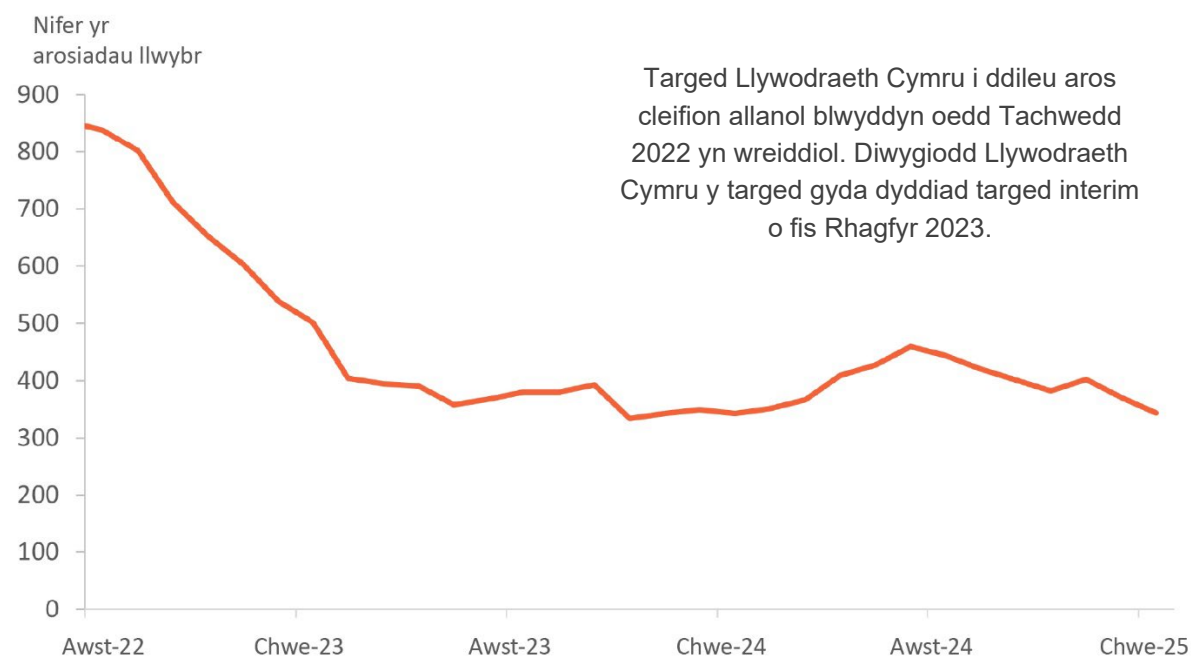
Nid oes unrhyw un yn aros mwy na blwyddyn am eu hapwyntiad cleifion allanol cyntaf

- 43 **Mae Arddangosyn 10** yn dangos perfformiad rhestr aros y Bwrdd Iechyd ar gyfer apwyntiadau cleifion allanol cyntaf (newydd). Methodd y Bwrdd Iechyd â chwrdd â tharged diwygiedig Llywodraeth Cymru ym mis Rhagfyr 2023 i sicrhau nad oedd unrhyw breswylwyr yn aros mwy na blwyddyn am eu hapwyntiadau cleifion allanol newydd. Er ei fod yn gwella i ddechrau, ni lwyddodd y Bwrdd Iechyd i gyrraedd targed Llywodraeth Cymru i ddileu aros cleifion allanol sy'n dros flwyddyn ac mae wedi cael trafferth cynnal ei welliannau cynnar.

¹² Nid ydym wedi cynnwys perfformiad Llywodraeth Cymru ar wasanaethau Canser gan fod hyn y tu allan i gwmpas yr adolygiad hwn.

¹³ Nid oedd byrddau iechyd yn cyrraedd y targedau gwreiddiol ar gyfer apwyntiad cleifion allanol cyntaf a nifer y bobl sy'n aros yn fwy na dwy flynedd. O ganlyniad, cytunodd Llywodraeth Cymru i osod targedau interim (**mewn trwm, uchod**).

Arddangosyn 10: nifer yr apwyntiadau cleifion allanol cyntaf (newydd) sy'n aros dros flwyddyn ers eu hatgyfeirio, gan Fwrdd Preswyl Iechyd, Bwrdd Iechyd Addysgu Powys – (Ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

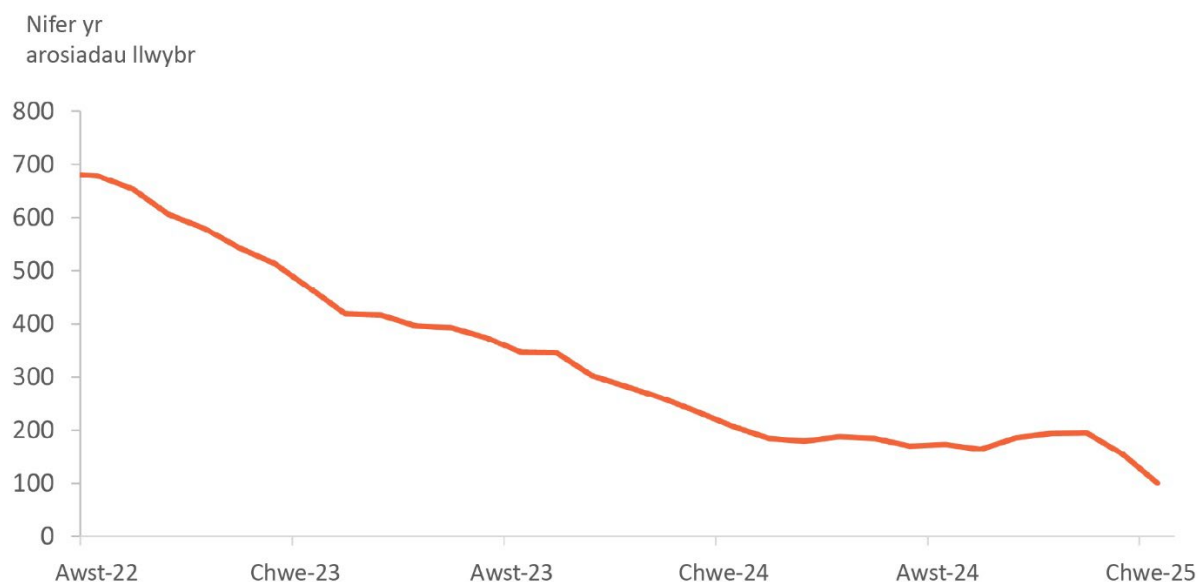

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Dileu nifer y llwybrau sy'n hwy na dwy flynedd yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn mis Mawrth 2023

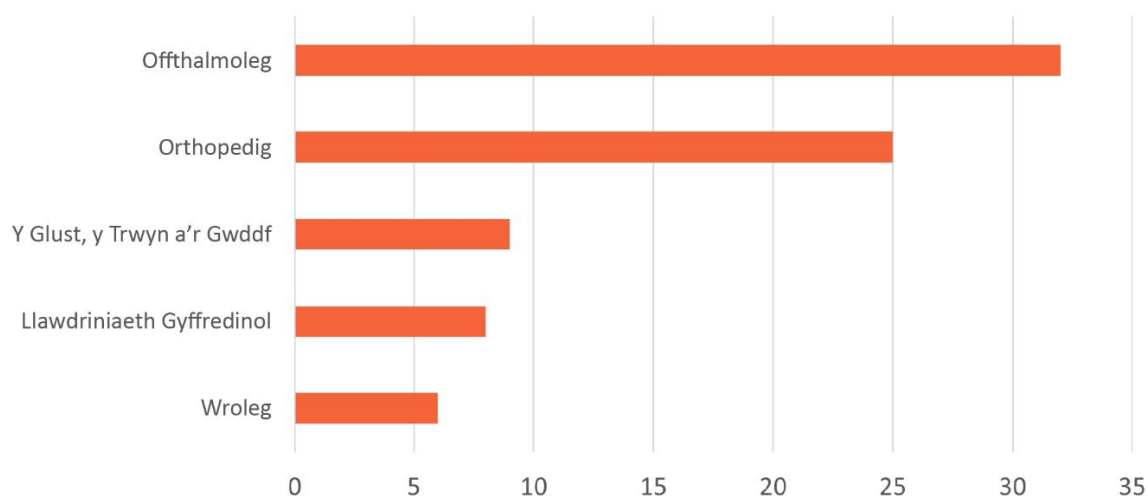
- 44 **Mae Arddangosyn 11 yn** dangos nad yw'r Bwrdd Iechyd wedi cyrraedd targed diwygiedig Llywodraeth Cymru i ddileu aros dros 2 flynedd erbyn mis Mawrth 2024, ond mae wedi gwneud cynnydd da yn gyffredinol. O'r aros hynny ar hyn o bryd dros 2 flynedd, **mae Arddangosyn 12 yn** dangos bod yr aros mwyaf eithafol mewn nifer fach o arbenigeddau. Mae orthopedig yn amlwg yn her ond gall aros hirach mewn arbenigeddau eraill hefyd gyflwyno risg uwch o niwed o ganlyniad i oedi wrth driniaeth.

Arddangosyn 11: nifer yr aros gofal arfaethedig dros 2 flynedd, yn ôl Bwrdd Preswyl lechyd, Bwrdd lechyd Addysgu Powys (ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Arddangosyn 12: nifer yr aros gofal wedi'u cynllunio dros 2 flynedd yn ôl arbenigedd ym mis Chwefror 2025, yn ôl Bwrdd Preswyl lechyd, Bwrdd lechyd Addysgu Powys (ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

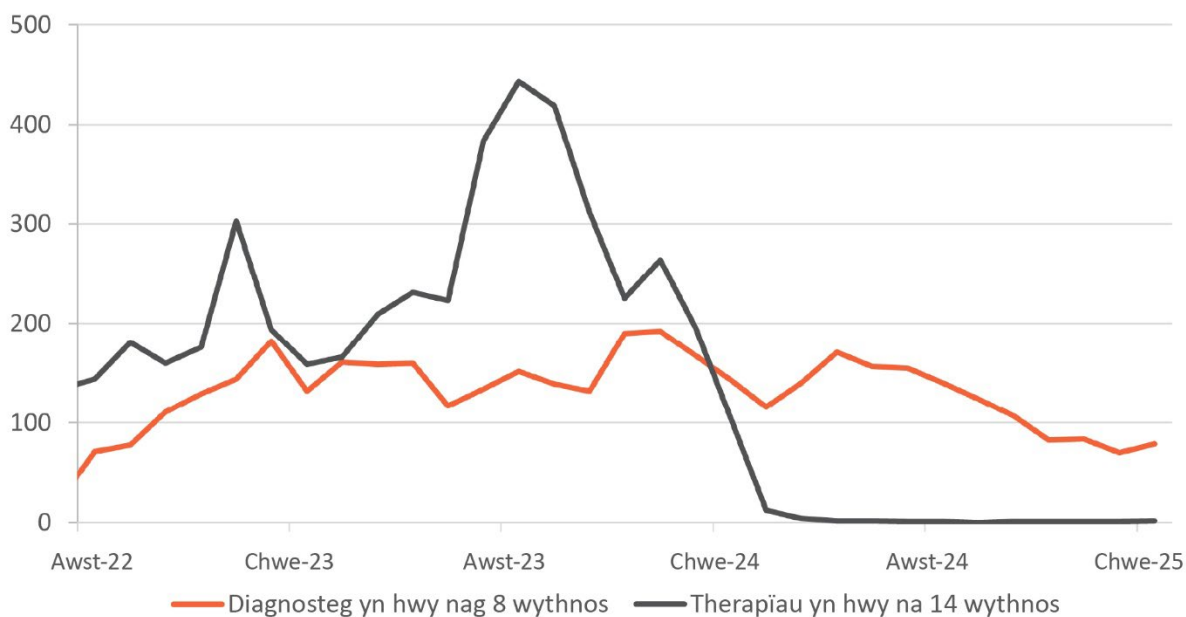
Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Cynyddu cyflymder profion ac adrodd diagnostig i wyth wythnos a 14 wythnos ar gyfer ymyriadau therapi erbyn Gwanwyn 2024

45 Ceisiodd Llywodraeth Cymru gynyddu cyflymder profion ac adrodd diagnostig i wyth wythnos a 14 wythnos ar gyfer ymyriadau therapi erbyn Gwanwyn 2024. Ar hyn o bryd mae'r Bwrdd Iechyd yn cyrraedd y targed ar gyfer aros therapi. Yn seiliedig ar y perfformiad diagnostig presennol, mae'n edrych yn debygol y bydd y Bwrdd Iechyd hefyd yn cyrraedd y targed diagnostig yn 2025 (**Arddangosyn 13**). O'i wasanaethau diagnostig, mae diagnosteg cardioleg yn peri pryder mwyaf oherwydd lefel yr aros hir.

Arddangosyn 13: nifer yr aros llwybr diagnostig a therapi sy'n torri targedau Llywodraeth Cymru (mae aros diagnostig yn darged o 8 wythnos, mae aros therapiau yn darged o 14 wythnos), Bwrdd Iechyd Addysgu Powys (ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

Nifer yr arosiadau llwybr

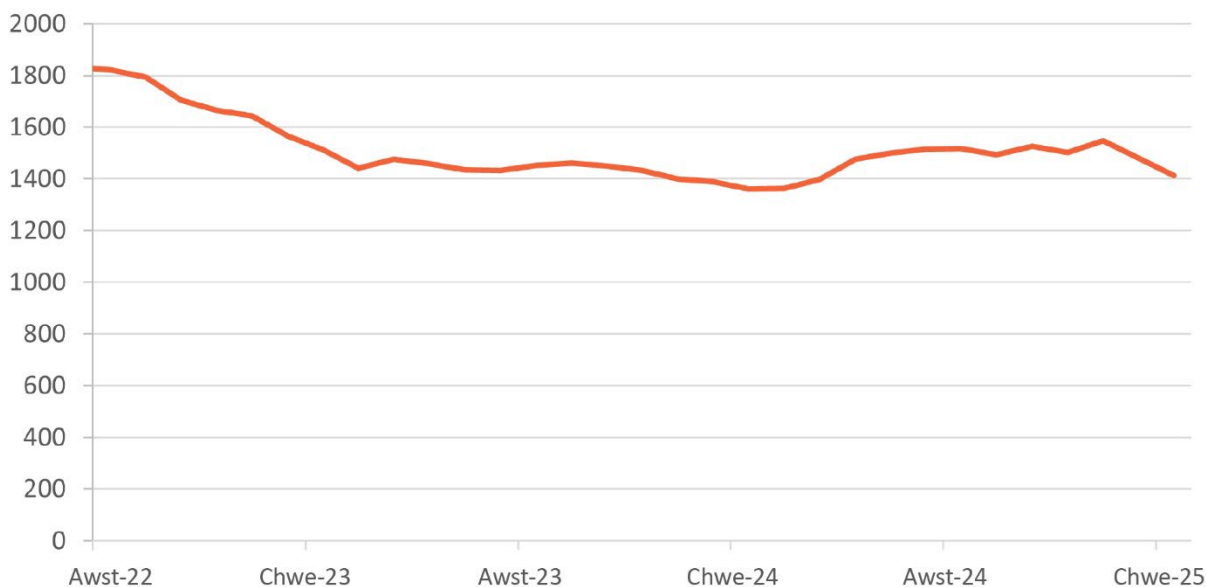
Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Dileu nifer y bobl sy'n aros mwy na blwyddyn yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025

- 46 Uchelgais tymor hwy Llywodraeth Cymru oedd dileu aros dros flwyddyn yn y rhan fwyaf o arbenigeddau erbyn Gwanwyn 2025. **Dangosodd Arddangosyn 14** rywfaint o welliant ers 2022; fodd bynnag, mae gwelliannau perfformiad wedi llwyfannu ers hynny.

Arddangosyn 14: nifer yr aros llwybrau sy'n fwy na blwyddyn, yn ôl Bwrdd Iechyd preswyl, Bwrdd Iechyd Addysgu Powys (ac eithrio darparwyr GIG Lloegr)

Nifer yr arosiadau

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Rhwystrau i welliant pellach

- 47 Rydym wedi ystyried y ffactorau sy'n effeithio ar allu'r Bwrdd Iechyd i fynd i'r afael â'i ôl-groniad rhestr aros a sicrhau gwelliannau cynaliadwy mewn gofal wedi'i gynllunio, ynghyd â'r camau y mae'n eu cymryd i fynd i'r afael â nhw.
- 48 Canfuom fod **y Bwrdd Iechyd yn cydnabod ei rwystrau i adfer gofal wedi'i gynllunio ond bydd angen iddo fynd i'r afael â nifer o heriau os yw am sicrhau gwelliannau cynaliadwy i ofal wedi'u cynllunio.**
- 49 Mae ein gwaith maes wedi dod o hyd i heriau yn y meysydd canlynol:
- **Galw am wasanaethau gofal wedi'u cynllunio** – Mae galw cynyddol am wasanaethau gofal wedi'u cynllunio yr ydym yn disgwyl tyfu ymhellach. Er

bod y Bwrdd Iechyd yn lleihau nifer yr aros hir, mae nifer cyffredinol y cleifion ar y rhestr aros yn parhau i dyfu. Ers mis Ebrill 2022, mae'r rhestr aros gyffredinol wedi tyfu bron i 40 y cant. Mae lefelau atgyfeirio'r Bwrdd Iechyd (ac eithrio'r cyfnod pandemig annodweddiadol), yn dangos tuedd hirdymor o alw cynyddol (**Arddangosyn 16, Tudalen 37**) a fydd, os bydd yn parhau, yn cyflwyno her weithredol ac ariannol barhaus.

- **Pwysau ariannol** - Mae'r Bwrdd Iechyd yn profi pwysau ariannol sylweddol ac ar hyn o bryd mae mewn Ymyrraeth wedi'i Dargedu Lefel 4 (Lefel 4) ar gyfer cyllid, strategaeth a chynllunio. Mae hyn wedi arwain at y sefydliad yn wynebu penderfyniadau heriol ar ba raddau y gall fforddio ariannu gofal wedi'i gynllunio i'r lefelau angenrheidiol. Mae hyn yn debygol o arafu cyflymder yr adferiad.
- **Bregusrwydd gwasanaethau a ddarperir yn lleol** – Mae ein dadansoddiad capasiti o dderbyniadau dewisol y Bwrdd Iechyd a ddarperir yn lleol yn dangos bod ei lefelau gweithgarwch llawfeddygol yn is na lefelau 2019 (**Arddangosyn 17, Tudalen 37**). Rydym yn deall bod heriau recriwtio i rolau allweddol yn effeithio ar hyn, yn enwedig y rhai o fewn arweinyddiaeth glinigol, diffyg argaeledd staff a throsiant staff.
- **Amgylchedd comisiynu cymhleth** – Fel y nodwyd yn gynharach, mae staffio allanol gwasanaethau cyrraedd yn dod yn fwyfwy problematig. Mae hyn yn arwain at fregusrwydd mewn cleifion allanol, llawfeddygaeth gyffredinol, gweithdrefnau echo-cardiogram, endosgopi diagnostig, ENT a gweithgaredd achos dydd.
- **Cymhlethdod trefniadau cytundebol** - Nododd y Bwrdd Iechyd fod cymhlethdod y dull contractio yng Nghymru yn her. Nododd fod Cytundebau Hirdymor hanesyddol, diffyg safoni ar draws contractau ac anghysondebau o fewn y system dalu wedi achosi aneffeithlonrwydd.

- 50 Mae'r Bwrdd Iechyd yn cymryd camau i fynd i'r afael â rhai o'r rhwystrau hyn. Mae wedi cryfhau arweinyddiaeth y rhaglen drawsnewid trwy benodi Cyfarwyddwr Gwella a Thrawsnewid. Er mwyn mynd i'r afael â phroblemau gyda chapasiti theatr, mae wedi creu rhaglen trawsnewid theatr newydd, rhaglen effeithlonrwydd theatr ac mae'n cynnal adolygiad gweithlu clinigol theatr fel y disgrifir yn **Arddangosyn 6**.
- 51 Er mwyn mynd i'r afael â bregusrwydd gwasanaethau, mae'r Bwrdd Iechyd yn cyflwyno mwy o gyswllt 'dyddiol' â thimau gweithredol ar draws cyrff a gomisiynwyd, yn ogystal â chreu log gwasanaethau bregus gweithredol. Lle mae problemau, gall nawr gynyddu gwasanaethau trwy ei gyfarfodydd adolygu ansawdd contract a pherfformiad. Mae'r Bwrdd Iechyd hefyd yn ystyried dod o hyd i ddarpariaeth breifat pellach i liniaru bylchau o fewn capasiti comisiynedig, yn ogystal â chlinigau penwythnos a sesiynau theatr.
- 52 Mae nifer o'r camau gwella hyn yn eu camau cynnar a bydd angen i'r Bwrdd Iechyd adolygu a monitro cynnydd i sicrhau canlyniadau cadarnhaol. Mae angen ymgorffori trawsnewid gwasanaeth yng nghynlluniau tymor hir y Bwrdd Iechyd ar

gyfer gwella, gydag adnoddau priodol ar waith i yrru'r newidiadau. Mae angen i'r Bwrdd lechyd barhau i ymgorffori'r trefniadau hyn, ac adolygu a monitro cynnydd i sicrhau canlyniadau cadarnhaol a gwerth am arian.

Atodiad 1

Dulliau archwilio

Mae **Arddangosyn 15** yn nodi'r dulliau a ddefnyddiwyd gennym i gyflwyno'r gwaith hwn. Mae ein tystiolaeth yn seiliedig ar y wybodaeth a dynnwyd o'r dulliau isod.

Arddangosyn 15: dulliau archwilio

Elfen o ddulliau archwilio	Disgrifiad
Dogfennau	Fe wnaethom adolygu ystod o ddogfennau, gan gynnwys: • Cynllun Cyflawni Blynyddol 2024-25 • Cynllun Integredig THB Powys 2024-2029 • Cynllun Tymor Canolig Integredig (IMTP) 2022-25 • Y Strategaeth Iechyd a Gofal ar gyfer Powys, Gweledigaeth i 2027 a Thu Hwnt (2017-2027) • Cynllun Llwybrau Gofal Cynlluniedig 24/25 • Dylunio dull cynaliadwy ar gyfer Powys. Gwell gyda'n gilydd. Tachwedd 2023 • Fframwaith Ansawdd a Pherfformiad Integredig THB Powys • Fframwaith Rheoli Digwyddiadau THB Powys • Dogfen gychwyn y rhaglen Gofal a Diagnosteg wedi'i Gynllunio • Getting It Right Adolygiadau tro cyntaf • Ffurflenni cais y Gronfa Trawsnewid Gofal Cynlluniedig • Papurau cyfarfod Diagnosteg, Gofal Ambiwylans a Gofal Cynlluniedig • Papurau'r Pwyllgor Cyflawni a Pherfformiad • Papurau'r Pwyllgor Profiad Cleifion, Ansawdd a Diogelwch • Papurau cyfarfod y Bwrdd Cyhoeddus • Adroddiadau diweddarau perfformiad Gofal Cynlluniedig • Cofrestrau risg
Hunanasesu	Fe wnaethom gyhoeddi ac yna dadansoddi hunanasesiad a gwblhawyd gan y Bwrdd Iechyd.

Elfen o ddulliau archwilio	Disgrifiad
Cyfweliadau	Fe wnaethom gyfwrdd â'r canlynol: • Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol • Uwch Reolwr Gofal Wedi'i Gynllunio • Cyfarwyddwr Meddygol Cynorthwyol Dros Dro ar gyfer Gofal Wedi'i Gynllunio • Uwch Glinigydd Theatrau/Endosgopi, Arweinydd Holi ac Atebion ar gyfer Gofal Wedi'i Gynllunio • Dirprwy Gyfarwyddwr Therapiau a Gwyddor Gofal Iechyd • Datblygiad Cleifion Allanol Nyrs Uwch • Cyfarwyddwr Cynorthwyol Cyllid • Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformiad a Chomisiynu
Arsylwadau	Fe wnaethom arsylwi ar y Cyfarfod Perfformiad a Busnes a'r Pwyllgor Cyflawni a Pherfformiad ym mis Awst a'r Bwrdd Rhaglen Diagnosteg, Ambiwlans a Gofal Wedi'i Gynllunio ym mis Medi 2024.
Dadansoddi data	Fe wnaethom ddadansoddi data allweddol ar: • perfformiad rhestr aros; • gwariant ariannol; a • effeithlonrwydd cleifion allanol a chleifion mewnol.

Atodiad 2

Meini prawf archwilio

Prif gwestiwn archwilio: **A yw'r Bwrdd Iechyd yn rheoli ei heriau gofal cynlluniedig yn effeithiol?**

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau Lefel 3	Meini Prawf Archwilio (sut olwg sydd ar dda)
A yw perfformiad rhestr aros y Bwrdd Iechyd yn gwella?	Beth yw graddfa'r her? A yw'r Bwrdd Iechyd yn cwrdd â thargedau/uchelgeisiau Llywodraeth Cymru?	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod: • gwnaeth gynnydd gan leihau nifer cyffredinol yr atgyfeiriad i driniaeth ar gyfer gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio; a • bodloni blaenoriaethau Gweinidogol a thargedau cenedlaethol a osodwyd gan Lywodraeth Cymru.
A oes gan y Bwrdd Iechyd gynllun clir a rhaglen weithredu i	A oes gan y Bwrdd Iechyd gynllun clir, realistig ac ariannu ar waith ar gyfer adfer gofal wedi'i gynllunio? A oes strwythur rhaglen clir i gyflawni gwella gofal wedi'i gynllunio?	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod: • cynllun clir, realistig ac wedi'i ariannu ar waith ar gyfer adferiad gofal wedi'i gynllunio yn y tymor byr a'r tymor hwy; a

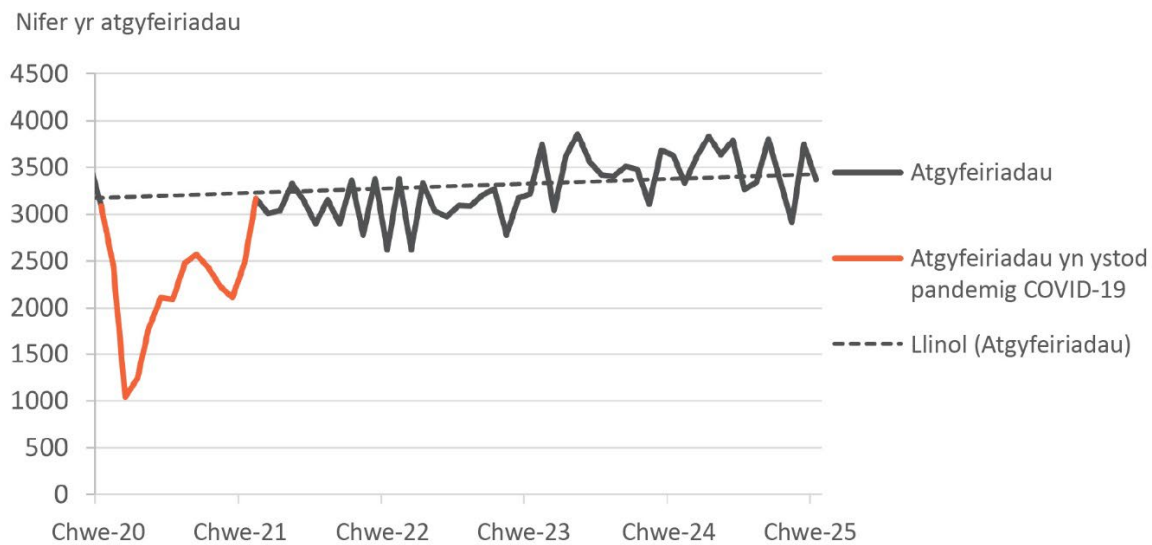
Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau Lefel 3	Meini Prawf Archwilio (sut olwg sydd ar dda)
gefnogi adfer rhestr aros gofal wedi'i gynllunio?		strwythur rhaglen sy'n cefnogi cyflawni'r cynllun yn briodol.
A yw'r Bwrdd lechyd yn gwneud y mwyaf o effaith ei gyllid i fynd i'r afael â'r ôl-groniad gofal arfaethedig?	A yw'n glir pa arian ychwanegol sydd wedi'i dderbyn gan y Bwrdd lechyd? A yw'n glir ar beth mae'r arian rhestr aros ychwanegol wedi'i wario arno? A oedd y Bwrdd lechyd yn anelu at ddefnyddio'r holl arian ar wella gofal wedi'i gynllunio? A all y Bwrdd lechyd ddangos yn glir bod yr arian wedi arwain at welliant perfformiad, wedi galluogi effeithlonrwydd gwasanaeth a/neu ffyrdd newydd o weithio? A yw sefyllfa ariannol gyffredinol y Bwrdd lechyd yn effeithio ar ei allu i ddarparu adferiad gofal cynaliadwy wedi'i gynllunio?	- Mae digon o dystiolaeth bod y Bwrdd lechyd wedi gwario'r arian fel y bwriadwyd gan Lywodraeth Cymru (h.y. mynd i'r afael ag aros a thrawsnewid gwasanaethau). - Gall y Bwrdd lechyd ddangos yn glir bod y gwariant wedi arwain at welliant. - Nid yw sefyllfa ariannol gyffredinol y Bwrdd lechyd yn effeithio ar ei allu i gefnogi adferiad gofal wedi'i gynllunio.
A oes gan y Bwrdd lechyd drefniadau rheoli	A yw'r Bwrdd lechyd yn gwella ei reolaeth weithredol o wasanaethau gofal wedi'u cynllunio?	Y Bwrdd lechyd yw:

Cwestiynau Lefel 2	Cwestiynau Lefel 3	Meini Prawf Archwilio (sut olwg sydd ar dda)
gweithredol effeithiol i yrru gwelliant a rheoli risgiau clinigol?	Sut mae'r Bwrdd Iechyd yn casglu gwybodaeth am risg glinigol sy'n ymwneud â rhestrau aros gofal hir wedi'u cynllunio?	- gwella rheolaeth weithredol gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio; a - cipio gwybodaeth a rheoli risgiau clinigol a niwed sy'n gysylltiedig â rhestrau aros gofal hir wedi'u cynllunio.
	Sut mae'r Bwrdd Iechyd yn casglu gwybodaeth am risg glinigol sy'n ymwneud â rhestrau aros gofal hir wedi'u cynllunio? A yw'r Bwrdd Iechyd yn rheoli risgiau clinigol yn ddigonol sy'n deillio o oedi i driniaeth? A yw'r Bwrdd Iechyd yn rhagweithiol sicrhau llwybrau cyfathrebu clir pan fydd cleifion yn pryderu eu bod yn dirywio?	Y Bwrdd Iechyd: - mae ganddo drefniadau cadarn i nodi, cipio, ac adrodd ar risg glinigol a niwed sy'n gysylltiedig ag aros hir; - yn rheoli'n rhagweithiol risgiau clinigol sy'n deillio o oedi i driniaeth ac yn cyfathrebu'n effeithiol â chleifion.
A yw'r Bwrdd Iechyd yn deall yn ddigonol rhwystrau i wella a beth sydd angen ei wneud i fynd i'r afael â nhw?	A yw'r Bwrdd Iechyd yn deall y rhwystrau y mae wedi'u profi i wella mewn perfformiad gofal wedi'i gynllunio? (Capasiti, cyllid, recriwtio a chadw, ystadau/defnydd cyfleusterau, comisiynu gofal iechyd allanol?) Pa fecanweithiau ac ymyriadau sydd wedi'u rhoi ar waith gan y Bwrdd Iechyd i fynd i'r afael â'r rhwystrau hyn? A yw'r Bwrdd Iechyd yn dysgu ac yn rhannu arfer da lle mae pethau wedi mynd yn dda?	Mae'r Bwrdd Iechyd wedi bod: - nodi ei risg a'i rhwystrau a gweithredu ar y rhain i fynd i'r afael â rhestrau aros gofal hir wedi'u cynllunio yn y tymor byr a modelau gwasanaeth cynaliadwy yn y tymor hwy. - trefniadau da ar gyfer chwilio am arfer da a rhannu a chymhwyso dysgu i wella gwasanaethau gofal wedi'u cynllunio.

Atodiad 3

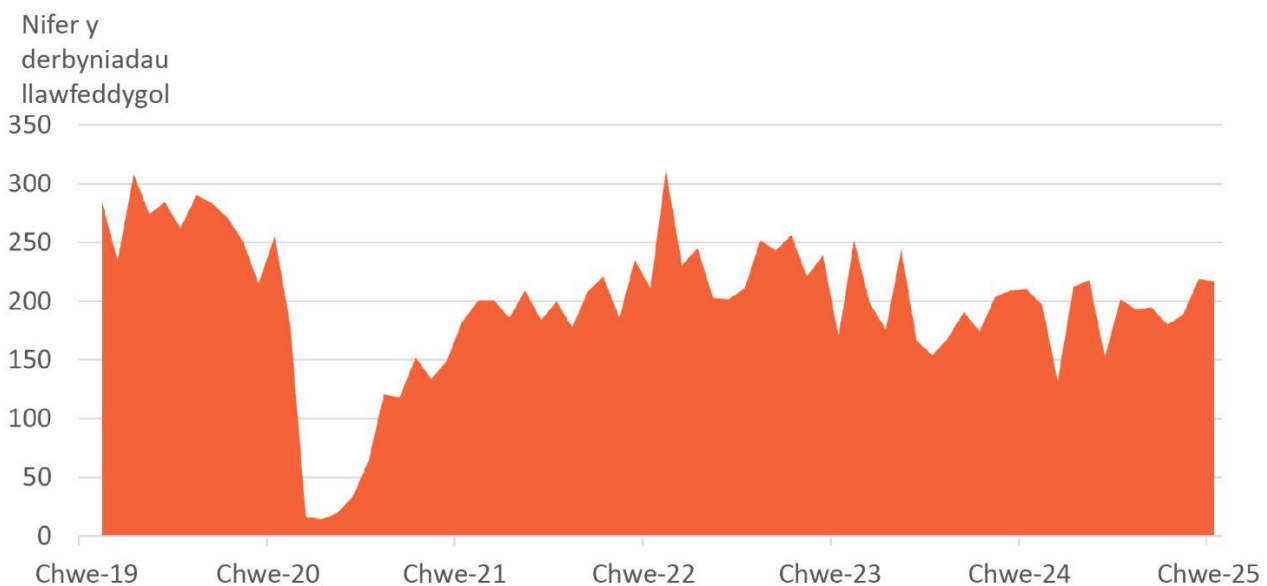
Dadansoddiad data ychwanegol ar ofal wedi'i gynllunio

Arddangosyn 16: tuedd o atgyfeiriadau misol i Fwrdd Iechyd Addysgu Powys

Ffynhonnell: Llywodraeth Cymru, Stats Wales

Arddangosyn 17: lefelau derbyn meddygol a llawfeddygol dewisol misol ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys

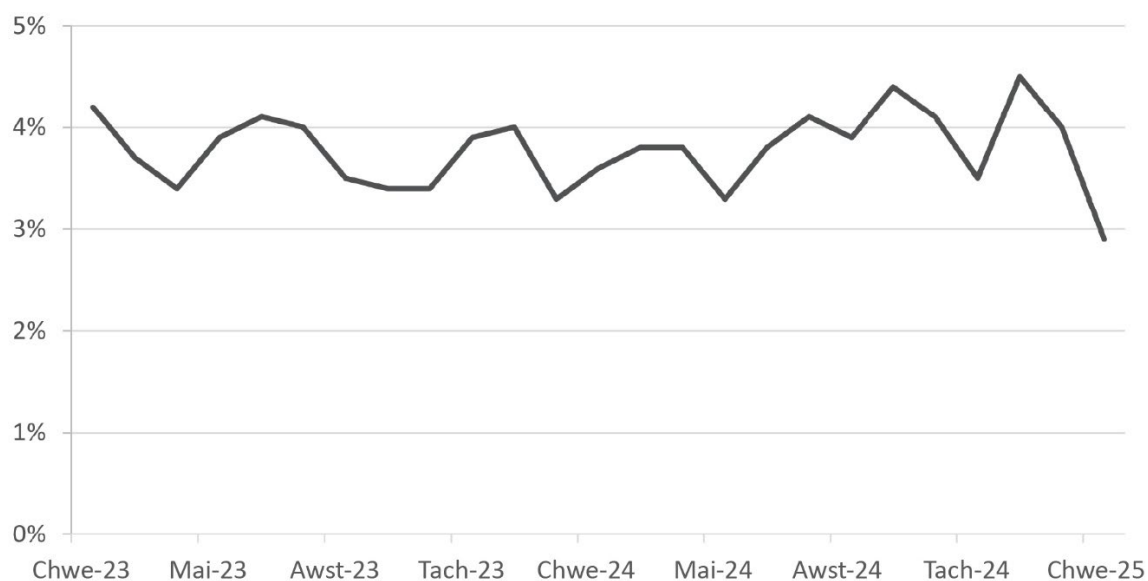
Ffynhonnell: Iechyd a Gofal Digidol Cymru, dangosfwrdd gofal eilaidd

Gwasanaethau cleifion allanol

53 Mae apwyntiadau cleifion allanol lle nad oedd claf 'yn mynychu' yn aneffeithlon. Mae **Arddangosyn 18** yn dangos bod 'Did Not Attends' y Bwrdd lechyd tua 3.8% o gyfanswm gweithgarwch cleifion allanol. Mae hyn yn cyfateb i oddeutu 2,110 o apwyntiadau cleifion a gollwyd yn y cyfnod 12 mis a adroddwyd yn ddiweddar, Mawrth 2024 i Chwefror 2025. Mae'n cynrychioli cost cyfle a gollwyd o oddeutu £0.3 miliwn (£150 yr apwyntiad¹⁴). Pe bai'r Bwrdd lechyd yn gallu lleihau ei gleifion allanol 20%, gallai arbed tua £63,000.

Arddangosyn 18: canran y cleifion allanol 'Heb fynychu' ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys

Canran y
cleifion allanol
'Heb Fynychu'

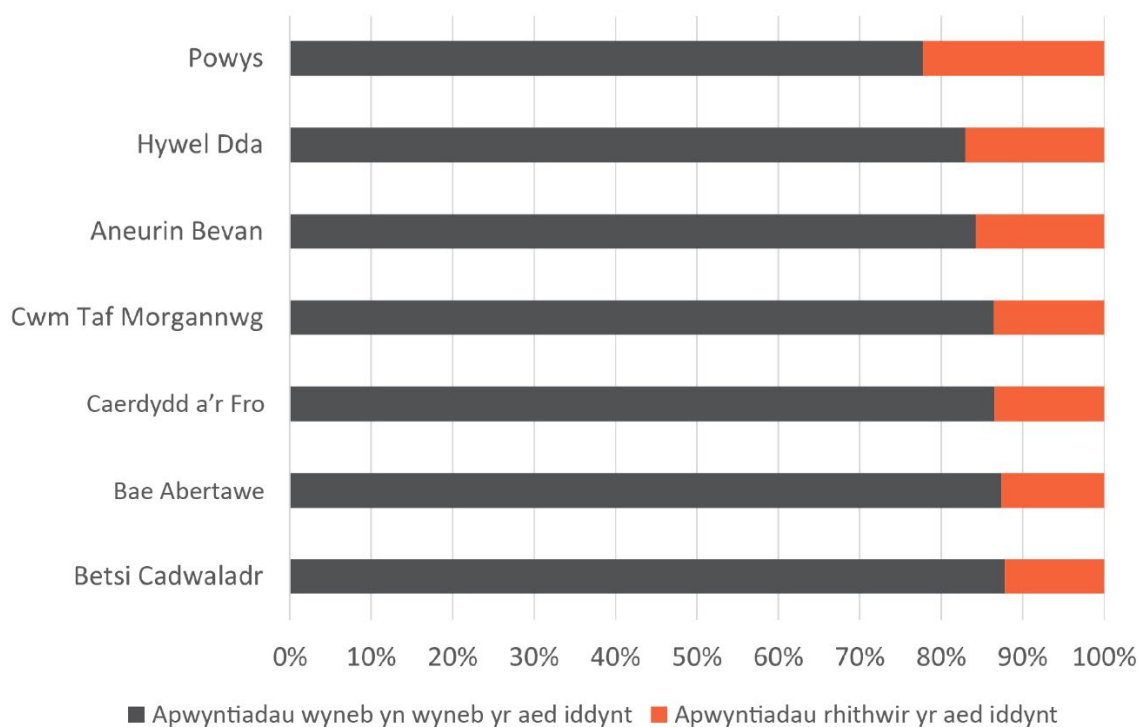

Ffynhonnell: Dangosfwrdd gofal eilaidd lechyd a Gofal Digidol Cymru a setiau data

¹⁴ Rydym wedi addasu cost apwyntiad cleifion allanol GIG Lloegr 2018 (£120) yn ôl cyfraddau CPI Banc Lloegr i amcangyfrif costau cleifion allanol cyfartalog cyfredol yn 2024.

- 55 Gall cyrff y GIG ddefnyddio apwyntiadau cleifion allanol rhithwir ar gyfer rhai ond nid pob claf. Mae **Arddangosyn 19** yn dangos nad yw'r dull ymgynghori 'rhithwir' yn cael ei fabwysiadu'n dda yn y rhan fwyaf o fyrddau iechyd. Fodd bynnag, mae'r nifer sy'n cael eu defnyddio ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys yr uchaf yng Nghymru.

Arddangosyn 19: cyfran y presenoldeb cleifion allanol dewisol sy'n apwyntiadau rhithwir, ar gyfer y cyfnod Ebrill 2024 i Chwefror 2025 (y data diweddaraf a adroddwyd)

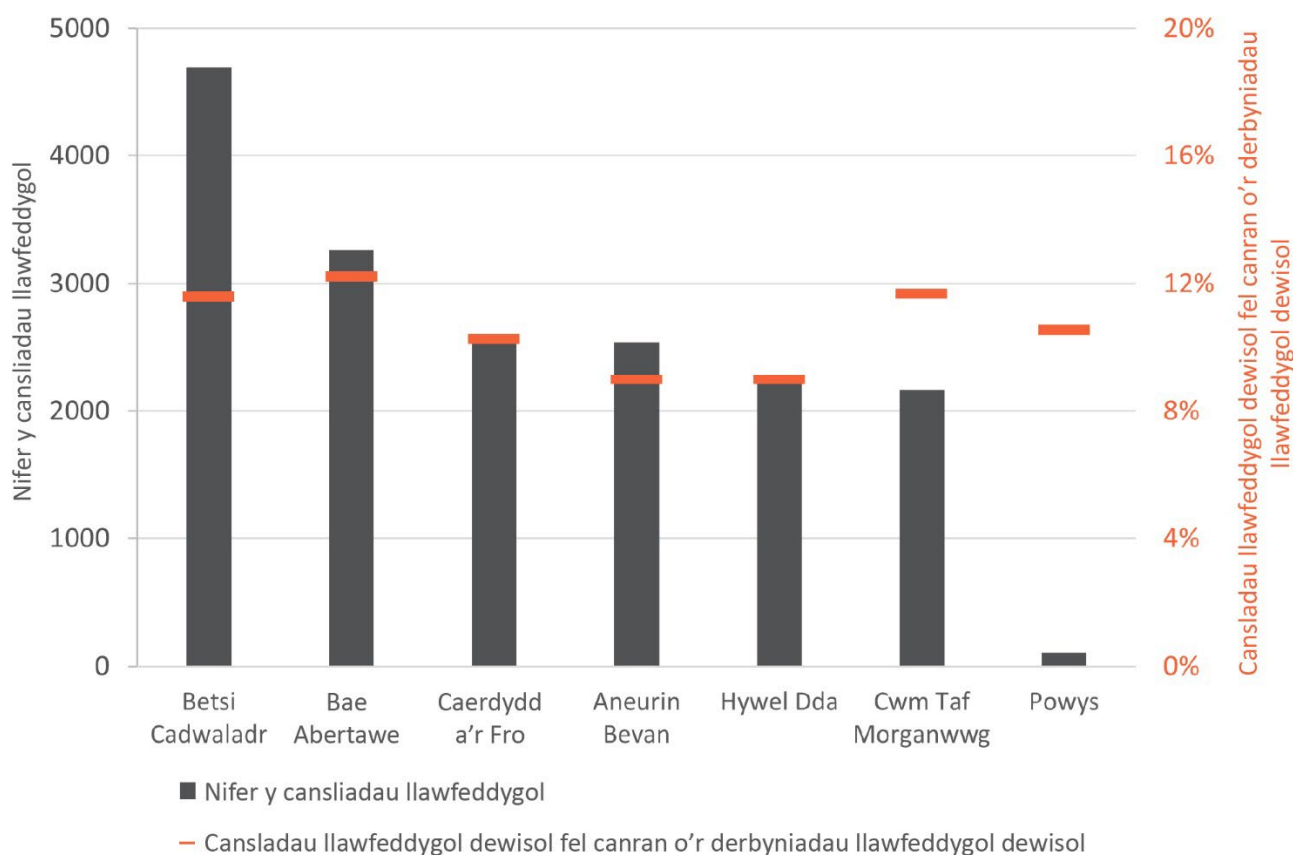

Ffynhonnell: [Dangosfwrdd gofal eilaidd iechyd a Gofal Digidol Cymru a setiau data](#)

Canslo llawfeddygol

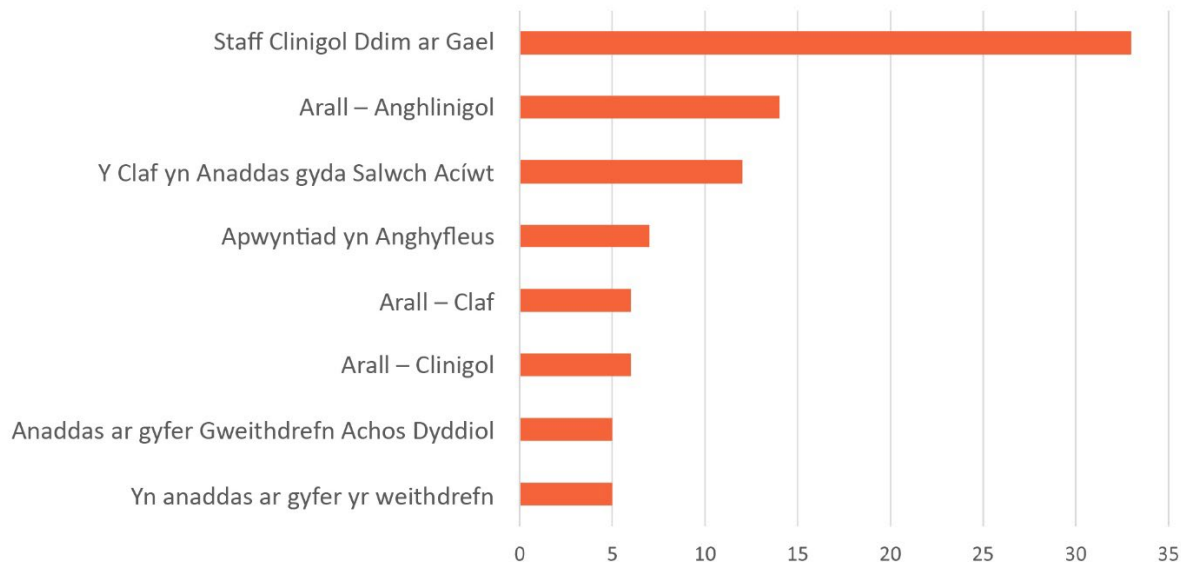
56 Mae canslo byr yn arwain at aneffeithlonrwydd sylweddol oherwydd na ellir ôl-lenwi sesiynau theatr lawdriniaeth yn hawdd gyda chleifion eraill. Cyfanswm nifer y canslo llawfeddygol ar gyfer y Bwrdd Iechyd oedd 110 ar gyfer y cyfnod o 12 mis Mawrth 2024 i Chwefror 2025 (**Arddangosyn 20**). Er bod y niferoedd canslo gwirioneddol yn is na byrddau iechyd eraill, mae cyfran gyffredinol y canslo yn weddol uchel. **Mae Arddangosyn 21** yn nodi'r rhesymau canslo. Mae diffyg argaeledd staff y clinig yn fater allweddol i'r Bwrdd Iechyd. Mae ein dadansoddiad hefyd yn dangos mai canslo llawfeddygol offthalmoleg yw'r gwasanaeth lle mae'r nifer uchaf o ganslo yn digwydd.

Arddangosyn 20: nifer y cansliadau llawfeddygol r fyr rybudd (o fewn 24 awr) ochr yn ochr â chansliadau fel canran o'r holl dderbyniadau llawfeddygol dewisol, Mawrth 2024 i Chwefror 2025

Ffynhonnell: Cyflwyniadau Bwrdd Iechyd i Lywodraeth Cymru ac Iechyd a Gofal Digidol Cymru

Arddangosyn 21: nifer y cansliadau llawfeddygol o fyr rybudd (o fewn 24 awr) rhwng Mawrth 2024 a Chwefror 2025, yn ôl rheswm ym Mwrdd Iechyd Addysgu Powys

Ffynhonnell: Cyflwyniadau'r Bwrdd Iechyd i Lywodraeth Cymru

Atodiad 4

Ymateb y rheolwyr i'n hargymhellion archwilio

Mae **Arddangosyn 22** isod yn nodi ymateb y Bwrdd Iechyd i'n hargymhellion archwilio.

Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
Cynllunio a chostau tymor hwy R1paper size Yn ogystal â'r ymrwymïadau a nodwyd yng Nghynllun Integredig 2024-29 a Chynllun Blyneddol 2024-25, dylai'r Bwrdd Iechyd ddatblygu cynllun gwella Gofal Wedi'i Gynllunio sy'n anelu at ddylunio a darparu gwasanaethau lleol cynaliadwy yn ariannol a dulliau comisiynu fforddiadwy yn y tymor canolig i'r	Mae Cynllun Blyneddol 2025/26 yn cynnwys amcanion Gofal Cynlluniedig manylach gyda chyfranogiad ehangach o randdeiliaid yn natblygiad y Cynllun. Bydd Asesiad Strategol o Gofal Cynlluniedig a Ddarperir a'i Gomisiynu yn cael ei gynnal fel rhan o'r Rhaglen Trawsnewid Gwell Gyda'n Gilydd. "Gwell Gyda'n Gilydd" yw addewid PTHB i weithio gyda'i gilydd â dinasyddion i adolygu sut a ble rydym yn darparu gwasanaethau, i sicrhau diogelwch, i wella ansawdd, ac i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau y gallwn. Rydym am siarad â chleifion a defnyddwyr gwasanaethau, pobl a chymunedau, staff iechyd a gofal, a'n sefydliadau partner.	Mehefin 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Comisiynu Perfformiad

Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
tymor hwy. Dylai'r cynllun gael ei gostio, gyda cherrig milltir realistig ond heriol ynddo (Arddangosyn 2).	Yn ystod 2025 mae PTHB yn canolbwyntio ar wasanaethau cymunedol iechyd corfforol a meddyliol oedolion. Ar ôl hyn rydym yn canolbwyntio ar ofal wedi'i gynllunio ac yna gwasanaethau sy'n cefnogi plant. Teuluoedd ac iechyd menywod.		
Cynllunio galw a chapasiti R2paper size Dylai'r Bwrdd Iechyd sicrhau bod ei ddull modelu galw a chapasiti yn llywio cynllunio capasiti gwasanaeth tymor byr a dylunio gwasanaeth tymor hwy. Dylai hyn ystyried twf parhaus neu newidiadau disgwyledig yn y galw poblogaeth am wasanaethau gofal wedi'u cynllunio (Arddangosyn 2).	Bydd Asesiad Strategol o Gofal Cynlluniedig a Ddarperir a'i Gomisiynu yn cael ei gynnal fel rhan o'r Rhaglen Trawsnewid Gwell Gyda'n Gilydd. Cysylltiadau Gwell gyda'i gilydd Achos dros Newid y cyfeirir atynt o dan ymateb R1.	Mawrth 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu
Effeithlonrwydd a chynhyrchiant R3paper size Er mwyn gwella effeithlonrwydd a chynhyrchiant ymhellach, dylai'r Bwrdd Iechyd:	3.1 Mae'r gweithredoedd Getting It Right First-Time bellach yn rhan o'r Fframweithiau Optimeiddio CIN a thrawsnewid allweddol blaenoriaethau a adroddwyd / sicrhawyd trwy Fwrdd Gofal Cynlluniedig PTHB. Mae PTHB wedi cytuno â Gweithrediaeth y GIG y bydd PTHB yn canolbwyntio ar offthalmoleg ac orthopedig fel meysydd blaenoriaeth allweddol	Rhagfyr 2025	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu

Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
3.1 Cynhyrchu adroddiad cynnydd sy'n rhoi diweddariad ar gwblhau'r argymhellion sy'n deillio o'r adolygiadau Getting It Right First Time (GIRFT) i'w cyflwyno yn y Bwrdd. (Arddangosyn 6). 3.2 Lleihau nifer y canslo llawfeddygol ar rybudd byr oherwydd diffyg argaeledd clinigwyr (Arddangosyn 6). 3.3 Datblygu a gweithredu cynllun i wella cyfraddau defnyddio theatrau ar draws y Bwrdd Iechyd, gyda llwybrau gwella realistig, gyda'r nod o gyrraedd y lefel a argymhellir gan GIRFT o 85% (Arddangosyn 6).	a nodwyd yn y PTHB. Allwedd i symud ymlaen ag argymhellion yn arweinyddiaeth feddygol arbenigol a chefnogi clinigol seilwaith sy'n gofyn am gynigion buddsoddi i adnoddau. Darperir cynnydd ar feysydd blaenoriaeth allweddol i'r Bwrdd fel rhan o Drawsnewid, Perfformiad Integredig a Blyneddol Adrodd ar y Cynllun. Mae'r HB ar hyn o bryd yn aros am adborth gan Rhaglen Gofal Cynlluniedig GIG Cymru o ran Fframwaith optimeiddio ffurflenni matrices aeddfedrwydd a gyflwynwyd yn Ch1 2025/26. Datblygwyd Ceisiadau'r Gronfa Drawsnewid i gefnogi GIRFT cynnydd o fewn PTHB gan gynnwys arweinyddiaeth arbenigol, MDT seilwaith a Rheoli Rhaglenni. Llwyddiannus cynnig buddsoddi mewnol ar gyfer MSK/Orthopaedics wedi darparu cyllid i benodi arweinydd ymgynghorol arbenigol ar gyfer orthopedig a chefnogi seilwaith MSK tebyg cynnig buddsoddi yn cael ei ddatblygu yn 25/26 ar gyfer Offthalmoleg. Adroddiad cynnydd ar Fframweithiau Optimeiddio gan gynnwys GIRFT i'w ddarparu fel rhan o'r Pwyllgor Perfformiad a Chyllid diweddar. 3.2 Mae SLAs gyda phob darparwr o dan her sylweddol oherwydd pwysau DGH. Mae'r Tîm Gofal Cynlluniedig yn		Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau

Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
	parhau i datblygu dull MDT i gefnogi cynaliadwyedd gwasanaeth Symud i'r chwith o ddibynnu ar fodel dan arweiniad ymgynghorwyr gyda digidol sy'n sail i ofal iechyd lle bynnag y bo modd, mae hyn yn dymor hir Ar hyn o bryd mae ffocws GOAL ar offthalmoleg ac orthopedig. Fel rhan o adolygiad ffrwd waith Better Together o PTHB bydd comisiynu ar draws Gofal Cynlluniedig yn cael ei gynnal i adolygu cyfleoedd i liniaru mewn cyrraedd bregusrwydd. 3.3 Cynllun Trawsnewid Theatr ar waith fel rhan o flaenoriaethau allweddol o fewn cyd-destun cymunedol PTHB dim DGH, model meddygol. Gweithio gyda phartneriaid rhanbarthol i archwilio cyfleoedd ar gyfer Defnydd i'r eithaf o ystâd theatr PTHB yn lefel ranbarthol.	Mawrth 2026 Mawrth 2026	Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu
Rheoli risgiau clinigol sy'n gysylltiedig ag aros hir R4paper size Mae angen i'r Bwrdd Iechyd gryfhau ei brosesau monitro ac adrodd sy'n gysylltiedig â rheoli risgiau clinigol sy'n deillio o aros hir. 4.1 Datblygu a gweithredu methodoleg gyson ar gyfer	4.1 Penodwyd PTHB Planned Care Uwch Nyrs Ansawdd a Arweiniodd diogelwch ym mis Hydref 2023 i ddatblygu ymhellach a cryfhau Fframwaith Ansawdd a Diogelwch ac adrodd o fewn Darparwr Gofal Cynlluniedig Powys. Llywodraethu clinigol a cryfhau'r trefniadau goruchwylio ymhellach ym mis Hydref 2024 gyda phenodi Cyfarwyddwr Meddygol Cynorthwyol ar gyfer Gofal Cynlluniedig. Mae gan Planned Care Banel Digwyddiadau wythnosol Panel Adrodd dan gadeiryddiaeth Uwch Nyrsio Ansawdd a Diogelwch i adolygu	Mawrth 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu

Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr	Dyddiad cwblhau	Swyddog cyfrifol
asesu'r risg o niwed i gleifion a achosir gan aros hir ar draws arbenigeddau (Arddangosyn 7). 4.2 Adroddwch niwed sy'n deillio o oedi mewn mynediad at driniaeth i'r Pwyllgor Ansawdd a Diogelwch yn rheolaidd. Dylai hyn gynnwys data ar gyfer holl breswylwyr Powys h.y. p'un a ydynt yn cael eu trin ym Mhowys neu'n derbyn gofal a gomisiynwyd gan y Bwrdd Iechyd (Arddangosyn 7).	digwyddiadau, camau gweithredu a dysgu (adroddwyd trwy Datix fel rhan o All Wales Incident Reporting). Mae yna ffurfiol Cyfarfod Ansawdd a Diogelwch Gofal Cynlluniedig sy'n adrodd i'r Bwrdd Ansawdd a Diogelwch ac Iechyd Gwasanaethau Cymunedol Pwyllgorau Ansawdd a Diogelwch. Mae digwyddiadau risg, niwed yn adroddwyd trwy'r Fframwaith hwn. Comisiynu, ansawdd, Cynhelir cyfarfodydd perfformiad gyda phob darparwr yn cyrraedd sy'n cynnwys eitem agenda sefydlog ar gyfer Ansawdd a Diogelwch. Mae llywodraethu clinigol yn cael ei gryfhau ymhellach gyda'r Penodi Ymgynghorydd Arweiniol Arbenigedd ar gyfer Orthopedig Medi 2025 a llawfeddygaeth gyffredinol / endosgopi Mehefin 2025. 4.2 Trafodir aros a gomisiynwyd gan PTHB fel rhan o PTHB proses sicrhau comisiynu gydag Ansawdd a Diogelwch fel eitem sefydlog ar yr agenda mewn cyfarfodydd ffurfiol HB gyda'r LTA darparwyr ac adroddwyd i'r Bwrdd fel rhan o PTHB Integredig Fframwaith Perfformiad. Adroddiad amseroedd aros Ansawdd a Diogelwch Gwell yw yn cael ei ddatblygu.	Mawrth 2026	Cyfarwyddwr Cynorthwyol Gwasanaethau Cymunedol/Cyfarwyddwr Cynorthwyol Perfformio a Chomisiynu

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: info@audit.wales

Gwefan: www.audit.wales

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.